

**BŐNYI SZIVÁRVÁNY ÓVODA
NEVELÉSI PROGRAMJA
ÉS MINI BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAMJA**

2018

Készítette: óvoda nevelőtestülete

Elfogadta: óvoda nevelőtestülete

Jóváhagyta: óvodavezető

Tartalomjegyzék

I. Bevezető	4.oldal
II. Jövőképünk	5.oldal
Óvodaképünk	5.oldal
Gyermekképünk	6.oldal
III. Alapelvek	7.oldal
IV. Szivárvány Óvodai élet szervezése, sajátosságaink	8.oldal
Bemutakozás	8.oldal
Múltunk és jelenünk	8.oldal
Fontos adatok	9.oldal
Sajátos arculatunk:	
Környezettudatosság, egészséges életmód	9.oldal
Hagyományörzés	10.oldal
Differenciálás	11.oldal
Az óvodai és bölcsődei élet kapcsolata	12.oldal
Óvoda és Iskola közti átmenet	13.oldal
„Szivárványos” céljaink	13.oldal
V. Az óvodai nevelés feladatai	
Egészséges életmód alakítása	14.oldal
Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	16.oldal
Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	18.oldal
VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei	
Személyi feltételek	20.oldal
Tárgyi feltételek	22.oldal
Az óvodai élet megszervezése	23.oldal
A nevelés tervezésének dokumentálása	24.oldal
VII. Óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai	
A játék	25.oldal
Verselés, mesélés	29.oldal
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	32.oldal
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	33.oldal
Külső világ tevékeny megismerése	35.oldal
Mozgás	38.oldal
Munka jellegű tevékenységek	40.oldal
Tevékenységben megvalósuló tanulás	42.oldal

VIII. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	43.oldal
IX. Nemzeti, etnikai, kisebbségi és migráns feladatok	45.oldal
X. Gyermekvédelem	46.oldal
XI. Mérés, értékelés	47.oldal
XII. Az óvoda kapcsolatai	48.oldal
XIII. Legitimációs záradék	50.oldal

I. BEVEZETŐ

„Osztani magad, hogy így sokasodjál,
Kicsikhez hajolni, hogy magasodjál,
Hallgatni Őket, hogy tudd a világot,
Róluk beszélni, ha szólsz a világhoz!”

(Váci Mihály)

A XXI. század a nagy változások, a folyamatos fejlődés, a megújulás kora. Rohanó világunkban már az oktatási ágazat is szolgáltató jelleggel működik, felhasználva a kor vívmányait, megfelelve az elvárásoknak, a társadalmi megújulásnak.

A legkisebbek, az óvodás korúak nevelése és gondozása is kell, hogy alkalmazkodjon ehhez a rohanó világhoz, a modernizációhoz.

Óvodánk 2004-től általunk önállóan írt **SZIVÁRVÁNY NEVELÉSI PROGRAM** szerint dolgozik, mely a törvényi változások miatt már többször került átdolgozásra. A legutóbbi 2009-ben íródott, mikortól óvodánk egységes óvoda – bölcsődeként működött 2018. augusztusig. Nevelési és szakmai programunk átdolgozását, módosítását törvényi változások tették indokolttá.

E nevelési **program** megfelel a 3 éven felüli gyermekek szükségleteinek, életkorának, fejlettségének, a partnereink (szülők, fenntartó) igényeinek, elvárásainak. **Dolgozóink**, - az oktatást, nevelést végzők, illetve az oktató-nevelő munkát közvetlenül segítők- összehangolt közös munkája, szakértelme, tudatossága, gyermekszeretete nélkül viszont a program életképtelen lenne. Ezért tartjuk fontosnak, hogy kidolgozásában, megvalósításában mindenki vegyen részt, ismerje meg, fogadja el.

Ez a két elem a sikereink kulcsa.

E program intézményünk referencia dokumentuma. Belőle tájékozódni lehet intézményünk tárgyi, személyi helyzetéről, dolgozóink óvodai nevelési elveiről, filozófiájáról, ezek megvalósulási módjáról, gyakorlatáról, mindennapos feladatainkról a 3-6 (7) éves korosztályt illetően.

Ajánljuk mindazoknak, akik azonosulni tudnak elveinkkel:

- az intézményben nevelő, oktató munkát végzőknek,
- a szülőknek, akik e program révén együttműködnek velünk, akik szeretnék gyermeküket ránk bízni, velünk együtt, közösen nevelni
- a fenntartónak, aki biztosítja számunkra a nyugodt munkavégzés feltételeit
- mindenkinek, akinek felkeltettük az érdeklődését, aki kíváncsi ránk, a munkánkra.

II. JÖVŐKÉPÜNK

Olyan óvodáról álmodunk, ami egy **SZIVÁRVÁNY SZIGET**, a háborgó világ tengerén, ahol a lurkók vidáman tölthetik napjaikat, a szülők nyugodtan dolgozhatnak, mert gyermekeiket biztonságban tudják. Esztétikus, családi légkört szeretnénk, ahol egészségesen fejlődnek a gyermekek, kellemes hangulatban telnek a napok, melyekre felnőttként is szívesen emlékeznek majd vissza. A nemzeti identitástudat, a hazaszeretet kialakítás, keresztény kulturális értékek átadása, a szülőföldünkhöz, a családhoz való kötődés erősítése.

ÓVODAKÉPÜNK

Szeretetteljes, befogadó közösségünk, biztonságos óvo-védő környezetünk, szakmailag kompetens, empátikus nevelőink készítik fel gyermekeinket az életre, a következő életszakaszba történő átlépésre, főként **szabad játékon, mozgáson, és a külső világ tevékeny megismerésén keresztül**. Pedagógiai folyamatokban előtérbe helyezzük a **környezettudatosságra, az egészséges életmódra nevelést, a hagyományőrzést, a nemzeti kulturális értékek tiszteletét és a differenciálást, a maga sajátos eszközeivel**. Tiszteletben tartjuk a szülők nevelési elveit, attitűdjét, tudjuk, hogy a gyermekek nevelésének elsődleges színtere az otthon, a család. Mi ezt kiegészítve, sokszínű, szivárványos óvoda és bölcsődei életet szeretnénk, aminek központjában a gyermek, az életkori sajátosságok és a gyermeki személyiség állnak. Olyan óvoda szeretnénk lenni, ahol a másságot értéknek tekintjük, nevelésüket kihívásnak, a hátrányt kompenzációs feladatnak, kiemeljük a tehetséget, mindezt persze láthatatlanul, hogy a többi gyermek számára ez természetesnek tűnjön. A gyermekek fejlődéséhez, nevelő munkánk eredményességének eléréséhez szükséges feltételeket az óvodapedagógia tevékenységrendszerén keresztül, a szükséges infrastrukturális és tárgyi feltételek biztosításával szeretnénk biztosítani. Gyermekközpontúan, játékosan, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását támogatva dolgozunk.

A lurkók, a szülők elégedettségét mérve, érdekeit figyelembe véve alakítjuk az óvodai életet, melyhez a dolgozók gyermekszeretete, az értékek megbecsülése párosul.

GYERMEKKÉP

Abból a tényből indulunk ki, hogy minden gyermek egyedi személyiség, sajátos genetikai adottságokkal, érési ütemmel, szociális fejlettséggel, testi, lelki szükségletekkel, melyek folyamatosan változnak, fejlődnek a spontán és tervszerűen bekövetkező környezeti hatásoknak köszönhetően.

Ennek értelmében, olyan gyermeket szeretnénk, aki

- szívesen jár óvodánkba, mert biztonságban érzi magát,
- folyamatosan élményekkel gazdagodik,
- nyitott a nagyvilággal szemben, tudásvágya, kíváncsisága határtalan,
- legyen boldog, önfeledt gyermek,
- tiszteli a szüleit, nevelőit, a felnőtteket, udvarias, illemtudó,
- ragaszkodik a közvetlen környezetéhez,
- pozitív attitűd, érzelmi töltöttség, nyitottság jellemezze,
- a nemzeti és települési hagyományokat tiszteli, ápolja,
- ismeri a keresztény kulturális értékeket,
- hazaszeretet, nemzeti identitástudat jellemzi,
- keresi más gyermekek társaságát, képes együttműködni, közösen tevékenykedni,
- egészséges önbizalommal kommunikál, képes kifejezni vágyait,
- szeret játszani, mozogni, sportolni, verselni, rajzolni, énekelni, felfedezni akár önállóan, önmaga örömeire is,
- óvja a környezetét, védi a természetet, tiszteli a növény-és állatvilágot,
- kiegyensúlyozott, barátkozó, nyílt személyiség, elfogad, és elfogadtat,
- tapasztalatait, az őt ért hatásokat, élményeket képes a személyiségébe beépíteni, s azokat tudja alkalmazni,
- a sokoldalú képességfejlesztés hatására óvodáskor végére iskolaéretté válik,
- és sikerekkel veszi az előtte álló akadályokat

III. ALAPELVEK

Alapvető elvárás, hogy a Szivárvány bölcsődei ellátásnak és óvodai gondozásnak, nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az **emberi jogok, és alapvető szabadságjogok** tiszteletben tartására kell irányulnia. Fontos a gyerekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, megerősítése.

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, az óvoda és mini bölcsőde ebben kiegészítő, támogató, segítő szerepet játszik.

Fontos az **állandóság elvének** tiszteletben tartása a gyermekek személyi és tárgyi környezetével kapcsolatban. A csoport és helyállandóság növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz.

Az **aktivitás és az önállóság** segítésének megvalósulása a következő módokon történik:

- a biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése,
- mindenkor, minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vétele,
- a bölcsődés, óvodás korú gyermekek esetében a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása,
- gondozása, testi szükségleteinek kielégítése, önállósodásának segítése,
- környezettudatos magatartás megalapozása,
- egészségmegőrző szokások alakítása,
- a gyermekek meghallgatása,
- véleményük figyelembevétele, és
- a döntési lehetőség biztosítása,
- a gyermekek ösztönzése, megnyilvánulásaik elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése.

Az óvoda **inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel**, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

A gyermeket elfogadó tisztelet, szeretet, **megbecsülés és bizalom** övezi.

Az óvoda törekszik az **esélyegyenlőség** biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására, az esetleges lemaradások csökkentésére. A nemzetiségekhez tartozó, a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek számára a **multikulturális nevelésen alapuló elvek** figyelembe vételével tudjuk biztosítani az önazonosság megismerésének lehetőségét, hagyományok ápolását, s ennek interiorizációs folyamatait, mellyel a társadalmi integrációt szeretnénk megalapozni.

A helyi nevelési program alapjai

- 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja- 363/2012.(XII.17.) Korm. rend.
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az **Óvodai nevelés országos alapprogramjáról** szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról.
- 20/2012 EMMI rendelet
- Szivárvány Óvoda előző Nevelési Programjai
- Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI: törvény
- és módosításai

IV. SZIVÁRVÁNY ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSE, SAJÁTOSÁGAINK

Bemutakozás

Bőny, Nyugat-Dunántúlon, Győrtől körülbelül húsz kilométerre keleti irányban, a megyehatáron található, kétezer-kétszáz főt számláló kis falu. A települést körülhatároló erdősáv (Szőlőhegy, György-háza), és a Cuhai Bakony-ér teremti meg az ember és a természet összhangját. Amerre a szem ellát, termőföldeket, gazdasági épületeket láthatunk a határban. A régmúlt gazdálkodásának emlékeit őrzik a bel-, és külterületen egyaránt megtalálható kismesési kúriák, mint például Bátortagon, Kis Ernő tagon, és Tóth Zoltán tagon, valamint a faluközpontban elhelyezkedő Bothner Kúria, mely napjainkban a polgármesteri hivatalnak ad helyet. Az utóbbi években jellemző a nagyfokú innováció. A település fejlődése szemmel látható, folyamatos, középületeink az elmúlt években teljesen megszépültek, de a falu mégis megőrizte sajátos arculatát. A község rendelkezik vezetékes vízhálózattal, szennyvízelvezető és gázvezeték rendszerrel, van kábel Tv, internet hozzáférés. „A megújuló energiák falujának” címet is elnyerte a közelmúltban, hiszen napenergiás rendszerek, szélkerekek és hőerőművek fogadják az ide érkező utazót.

A faluban működik nyolcosztályos általános iskola, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, befogadását is vállalják. 2018 szeptemberétől pedig bölcsődei szolgáltatással is bővültünk, mely óvodánk egyik egysége lett. Van integrált közösségi terünk, teleházunk, könyvtárunk, orvosi és fogorvosi rendelőnk, védőnői szolgálatunk, gyógyszertárunk, postánk, különféle boltjaink, és vállalkozásokként működő kisüzlethelyiségek. Sajátosságunk még, hogy mindhárom felekezet (katolikus, evangélikus, református) felújított templomát is megcsodálhatja a településünkre látogató.

Múltunk és jelenünk

A falu első óvodája 1948-tól működött a nyári mezőgazdasági munkák idején idény napközikeként egy csoporttal.

1959-től egész évben működő, saját főzőkonyhával bővülő intézmény jött létre, a gyermekek létszáma 20-25 fő volt, az akkori épület lebontásra került, ma a helyén a település játszótere található.

1971-ben az akkori Községi Tanács megvásárolta a jelenlegi óvodaépületet, az evangélikus egyháztól, mely paplakás volt. Ebben kapott helyet 2 csoport 60 fős gyermeklétszámmal. 1981-ben a megnövekedett igények miatt egy újabb csoporttal bővült az óvoda, a Faluház hátsó udvarrészében található csoporttal, így már három csoportos óvodaként működött tovább.

2009. évben létrehoztuk az egységes óvoda-bölcsődét, három részben osztott csoporttal.

A 2012. évi CXCV. Törvény a Köznevelésről három éves kortól tette kötelezővé az óvodai nevelésben való részvételt 2014 szeptemberétől. E törvényt megelőzve, az előírásnak eleget téve, illetve az emelkedő gyermeklétszám miatt, 2012 szeptemberében negyedik csoportot alakítottunk ki, az iskolától átvett kazánház épületéből. Itt kizárólag iskolafelkészítő foglalkozásokat tartottunk, az iskolába készülő, nagycsoportos korú nebulóknak. A terem elhelyezkedése is jól szemléltette az óvoda és iskola közti átmenetet, hiszen az iskolához közeli telekhatáron található, elkülönülve a főépülettől. A többi három csoport részben osztott csoportként működött tovább (egységes csoport, kis-középső, nagy-középső csoport).

2018 szeptemberétől ismét szervezeti váltás következett be, törvényi változások miatt. Megszűnt az egységes óvoda-bölcsőde, és újra három homogén életkorú (kis,- középső,- és

nagycsoport) csoportot alakítottunk ki, s létrehoztunk egy mini bölcsődei csoportot, mely szerves egysége lett óvodánknak.

FONTOS ADATOK

Bőnyi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde
Címe: 9073 Bőny, Ady Endre utca 3.
Telephelye: 9073, Bőny, Szabadság u. 33. (Mini Bölcsőde)
Telefonszáma: 96/ 351-170
E-mail címe: szivarvanybony@gmail.com
Honlap: www.szivarvanybony.hu

Az óvoda fenntartója: Bőny Község Önkormányzat
A fenntartó címe: 9073 Bőny, Rákóczi Ferenc utca 10.
Telefonszáma: 96/351-011
Fax száma: 96/351-011
E-mail címe: bony3@index.hu

Óvodai csoportok száma: 3
Maximálisan felvehető gyermeklétszám: 75 fő
Mini Bölcsődei csoport száma: 1
Felvehető gyermeklétszám: 8 fő
A csoportok szerkezete:
1 mini bölcsődei csoport
1 kiscsoport
1 középső csoport
1 nagycsoport
A csoportelosztásoknál a korosztályi elkülönülés mellett figyelembe vesszük a szülők igényeit, egyéni kéréseket is.

SAJÁTOS ARCULATUNK Környezettudatosság és Egészséges életmód

A fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése az elsődleges fő célunk. Szeretnénk megismertetni a gyermekeket az egészséges életvitel fontosságával, igényének kialakítási lehetőségeivel. Fontos feladatunk a környezettudatosságra, a környezet védelmére nevelés. A helyi adottságokat kihasználva élmény,- és tapasztalatszerző sétákat, kirándulásokat tervezünk szűkebb és tágabb környezetünkben. Az évente ismétlődő egyhetes erdei óvoda, a szelektív gyűjtések, a jeles „Zöld napok” programjai, az éves madáretetés a **környezet védelméhez és megóvásához** kapcsolódó szokások alakításának színterei.

Intézményünkben kiemelkedő szerepet tölt be a **mozgás**, melyet a dolgozók pozitív példája erősít. Minden napra tervezünk mozgásfejlesztő tíz perces csoportonként, s szinte minden nap ajánlunk gyermekeinknek mozgásos tevékenységeket (pl.:Ovi-foci, Sport Manó edzések, néptánc, tartásjavító torna). Ehhez megfelelő sporteszközökkel rendelkezünk, s rossz idő esetén a Faluház nagytermében lehetőségünk nyílik ezeket megvalósítani. A gyermekek állandó mozgásigényének kielégítésére szolgálnak még a részben fedett teraszok, a nagy, füves udvarrészek, fa és fémjátékokkal, valamint a műanyag mobil mászó eszközök, labirintusok.

A mindennapos levegőzés **segíti a betegségmegelőzést és egészségmegőrzést**. E mellett a védőnő rendszeresen látogat el hozzánk, előadásokat tart (pl.: fogmosásról, tisztálkodásról), illetve szervez óvónőknek, szülőknek, gyerekeknek. A testi higiénia tanítása elsődlegesen a

család feladata, mi bekapcsolódunk, kiegészítjük azt. Kiemelten kezeljük a szájápolást, a test higiéniját.

Óvodánk saját, jól felszerelt konyháján lehetőség nyílik az **egészséges, változatos, idényszerű** nyersanyagokból készített ételek, a modern **táplálkozás** szokásainak, ízeink megismertetésére. E mellett igyekszünk a „magyaros” íz világot megőrizni, gyermekeinkkel megkóstoltatni, megszerettetni. Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése a feladatunk. Fő szempont az egészséges étrend összeállítása. Gyermekeink minden nap fogyasztanak gyümölcsöt, zöldséget, valamint lehetőségünk van saját magunk által készített ételek megkóstolására is.

20/2012.EMMI rendelet értelmében, óvodánkban dolgozó minden pedagógus törekszik a gyermekek testi, lelki jóllétének, egészségének megóvására, fejlesztésére, amely beépül a csoportok mindennapjaiba, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a meglévő feltételeket. Az egészség, mint alapvető érték hozzájárul a teljes körű személyiség fejlődéshez. **Egészségfejlesztéssel** is elősegítjük a testi, lelki, és értelmi fejlődést, az érzelmi, és akarat tulajdonságait.

Biztonságos és egészséges környezetet teremtünk a nevelési program megvalósításához. Az óvodapedagógus, mint minta szerepel a fejlesztés megvalósításában.

A gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását a következő területeken tudjuk megvalósítani:

- **mozgás:** mindennapos testmozgás, tartásjavító torna, mozgásfoglalkozások (heti egyszer, csoportonként, tervezetten, szervezett formában, családi sportnapok, sportversenyek szervezése (pl.: ovi-foci), néptánc
- **személyi higiénijára való nevelés:** önkiszolgáló tevékenységekben (pl.: kézmosás, szokássá fejlesztése), családi szokások kiegészítése (alkalmankénti, a nevelési területhez igazodó fogmosás), helyes eszközhasználat, a technikák begyakorloltatása
- **környezeti higiénijára nevelés:** a közvetlen környezet tisztaságának megóvására nevelünk, elvárt viselkedésminták bemutatása, helyes fűtés, és világítás megválasztása, a termék rendszeres szellőztetése, szelektív hulladékgyűjtés, hulladék-újrahasznosítás az óvodai tevékenységekben, udvarrendezés, hulladékgyűjtési akciók, példamutatással igényt alakítjuk az egészséges, tiszta környezetre való törekvést
- **mentális egészség fejlesztés:** erkölcsi nevelésünket a mese-vers területébe építjük be, mesék, versek feldolgozásával segítjük elő az elvárt mentális fejlődést, a szép beszéd kialakulásához a felnőtt elengedhetetlen, a felgyülemlett feszültséget, frusztrációt játékkal, beszélgetésekkel, mozgásos feladatokkal oldjuk fel, segítjük a társas kapcsolatok kialakulását (pl.: társasjátékok), folyamatos sikerekhez, pozitív élményekhez juttatjuk az egész napos tevékenységek során.

Deviánsviselkedés, felmerülő probléma esetén jelzőrendszerünk jól működik. Felvesszük a kapcsolatot a megfelelő szakemberrel – családsegítő szolgálattal, óvodapszichológussal-, és közösen igyekszünk megoldást találni.

Hagyományőrzés

Az intézmény fontos feladata a hagyományok tisztelete, megőrzése, és átörökítése, vonatkozik ez a magyar kultúrkör, a település és az óvoda hagyományaira egyaránt. Célunk a gyermekek fejlődésének elősegítése a népi hagyományok gazdag eszközrendszerével. Feladatunk a nevelési folyamatokba beépíteni mindazon értékeket, melyek megőrzésre érdemesek. Megteremtjük azt a miliőt, amelyben a gyermekek is megtalálják a szépséget, az értékeket. Jól bevált, közkedvelt települési és intézményi **programjainkat, szokásainkat** megszervezzük, lebonyolítjuk, melyek egy idő után hagyománnyá válnak.

A gyermekek születésnapjának megünneplése, a jeles népi napok, terményhetek szervezése, megtartása (települési), a játszóházak ünnepek előtt (pl.: karácsony, húsvét), gyermeknap, sportnap, melyek tudatos pedagógiai munkánk eredményei. Családi napunk, erdei óvodánk, „jeles Zöld napjaink”, a népmese napja szintén helyet kapnak ma már a hagyományok sorában. Minden évben rendszeres a nagycsoportos gyermekek falusi kántálása, farsang időszakában a „kisze báb” égetése, az őszi állatkerti és a tavaszi csoportos kirándulások, az iskolacsalogató sorozata, nyílt napok, közös szülői megbeszélés az iskolával, a tabló, a nagycsoportosok búcsúzója, „kézműveseink” kiállítása, valamint a nyári tábor. Nemzeti ünnepeinkről való megemlékezések igazodnak az életkorokhoz. Közösén készítünk zászlót, kokárdát, koszorúzunk, beszélgetünk, képeket nézegetünk, korhű zenét hallgatunk, verseket, mondókákat tanulunk, s a nagyok részt vesznek az iskola megemlékezésein is.

A nevelési évet évzáró műsorral egybekötött ballagással fejezzük be. A magyar kultúra átörökítését, népszerűsítését célozzuk meg a néptánc oktatással, a hagyományosan megrendezésre kerülő mesevetélkedővel, a rendszeres könyvtárlátogatással, a generációk találkozása elnevezésű ötletünkkel.

Helyi igényekhez igazodva, műsorral készülnek az ovisok az idősek napjára, a **helyi** vöröskereszt **rendezvényeire**, nőnapra, falunapra, valamint egyéb rendezvényekre.

Időközönként a Faluházba műsoros előadásokat szervezünk az intézménybe járó gyermekek és a településen élő babák részére, ezzel is színesítve az intézmény, a település életét.

(pl.: bűvész, bohóc, bábszínház, meseszínház, énekes, zenés előadás)

Rendszeres a bölcsődés és kiscsoportos korú, illetve újonnan hozzánk érkező gyermekek szülővel történő **beszoktatása**.

Tartalma tevékenységenként:

- Verselés, mesélés: népmesék, mondókák, rigmusok, szólások, közmondások, időjóslások, csúfolók
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: néptánc. népdalok, énekes játékok, népi hangszerek, népzene
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: sodrások, szövés, fonás, népi tárgyak, technikák
- Külső világ tevékeny megismerése: jeles napok, népi hagyományok, megfigyelések, jóslások

Differenciálás

A csoportokban **egyenre szabott gondozás, nevelés, fejlesztés**, valamint a **kiemelkedő** képességű **gyermekekkel** való folyamatos foglalkozás folyik.

Az **egyéni bánásmód** elvének érvényesülése minden téren fontos feladat, hiszen a gyermekek érése nem egyformán történik, s különböző adottságokkal, képességekkel érkeznek hozzánk. A bölcsődés, óvodás korú gyermekeket a dolgozók meleg, szeretetteljes odafordulással, az életkori és egyéni sajátosságokat, fejlettséget, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotot és hangulatot figyelembe véve segítik. A csoportokban is folyamatosan jelen kell lennie a párhuzamosan zajló tevékenykedtetésnek, differenciálásnak, a képességszintenkénti szétválásnak. Ennek legmegfelelőbb formája a mikro csoportos, vagy egyéni foglalkoztatás. Ehhez a csoportokban megfelelő minőségű és mennyiségű fejlesztő játék és eszköz áll rendelkezésre, melyeket az óvónők megfelelő motiváltsággal, szakértelemmel, tudatosan, alkalomszerűen, vagy tervezetten használnak. A folyamatos napirend is lehetőséget biztosít a differenciált nevelésre, fejlesztésre. Az év eleji mérések után a középső és nagycsoportos korú gyermekek fejlesztését, felzárkóztatását gyógypedagógusunk látja el lehetőség szerint integráltan egyéni fejlesztési tervek alapján.

A beszédhibák korrekcióját, javítását szakképzett logopédus végzi heti egy alkalommal a gyermeklétszámtól függően heti 5 órában, mikro csoportokban, azonos problémákkal küzdő gyermekekkel.

Az óvodánkba kerülő **sajátos nevelési igényű gyermekek** ellátását saját szakemberre tudjuk bízni. Velük gyógypedagógus foglalkozik a szakértői bizottság szakvéleménye, előírásai alapján legtöbbször integráltan, de lehetőség van (tárgyi, infrastruktúra) az egyéni fejlesztésekre is.

Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyerekek személyiségéhez, és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyerekek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.

Az óvodai és bölcsődei élet kapcsolata

A gyermek nevelésének elsődleges és legfontosabb közege a család, a bölcsőde és óvoda **a nevelési feladatokban kiegészítőként** jelenik meg.

A bölcsődésekkel képzett, tapasztalt szakgondozó foglalkozik, ugyanazon nevelési elvek, célok és feladatok, valamint tematika mentén, mint az óvodapedagógusok. Ennek megfelelően tervezi, szervezi és valósítja meg a kisgyermek nap, heti, éves fejlesztését. Ez fontos eleme az **egységes szemléletnek**. Ebben a dajka aktívan segítő partner.

A dolgozók **együtt is tervezik meg** az év kiemelkedő feladatait, összehangolják, megosztják azokat intézményi és csoportszinten is. Gyakorlatukat egyeztetik, életkoroknak megfelelően differenciálnak, s a bölcsődei életben is megmutatkoznak **az intézmény sajátos arculatának elemei**. Ezzel is szeretnénk a bölcsőde-óvoda közti átmenetet megkönnyíteni.

Külön épületegységben található a mini bölcsőde csoportszobája és kiszolgáló helyiségei, ahol számukra meghitt, családias, csendes környezetet tudunk így biztosítani. Az udvarrész is elkülönül az óvodától, de csak egy kerítés választja el, s így naponta láthatják az óvodai életet, a felnőtteket.

A gyerekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend is biztosítja a feltételeket, amelyet úgy állítottunk össze, hogy biztonságérzetet adjon a gyermekeknek, a szülőnek egyaránt. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság, a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a dolgozók összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

A gondozónő munkarendje a gyermekek napirendje alapján készül el.

Kialakításakor figyelembe vesszük minden évben a helyi szokásokat, igazítjuk a feladatokhoz, csoportösszetételhez, törekszünk a rugalmasságra és a folytonosságra. Az intézményegységek közötti kapcsolatot erősítik a **közös programok, rendezvények, séták**.

A bölcsődés gyermekeknél a napirenden belül az egyéni igényeket úgy kell kielégíteni, hogy közben a többiek életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a várakozási idő. Ez a gyermekek nyugalma biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg, melyben folyamatosan jelen van a felnőtt.

Az intézmény, valamint a család kapcsolatában legfontosabb kapocs a gyermek.

Az ő érdekükben kell meghatározni az **együttműködés** formáit, melyek:

- beszoktatás (bölcsőde, óvoda)
- ovicsalogató (bölcsőde)
- családlátogatás (bölcsőde)
- kapcsolat a baba-mama klubbal (előadások, beszélgetések)
- személyes kapcsolattartás (igény szerint)
- évente kétszeri feljegyzések, melyekbe betekinhetnek, személyes beszélgetés
- bölcsőde esetén negyedéves személyes beszélgetés
- közös szülői megbeszélések
- családi programjaink, rendezvényeink

- nyílt napok (óvoda)

Fontos feladat e téren egymás elképzelésének, attitűdjének minél pontosabb megismerése, egységes nevelési szemlélet kialakítása, megvalósítása. A gyermekkel kapcsolatos elvárásokat kölcsönösen egyeztetni, kell.

A bensőséges és aktív együttműködés kialakítása már az intézménybe lépés előtt meg kell, hogy történjen, de legkésőbb a beiratkozással kezdődjön el. Az együttműködés a kölcsönös tisztelet, megbecsülés és tolerancia elve alapján valósul meg.

Óvoda és Iskola közti átmenet

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. Nevelésünk egyik fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben **óvodásból iskolássá érik**. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A **zökkenőmentes** iskolakezdés elősegítése érdekében a helyi sajátosságok, szokások figyelembe vételével **korrekt kapcsolatra** törekszünk az iskolával. A két intézmény elhelyezkedése is megkönnyíti ezt a folyamatot, hiszen szomszédságban vagyunk egymással. Az óvodás korú gyermekek szinte naponta figyelemmel kísérhetik az iskolai életet, a gyerekeket, pedagógusokat. E mellett az iskolások az intézmény konyhájához tartozó menzaépületben étkeznek naponta.

Az együttműködés alapelvei:

- Kölcsönös nyitottság, bizalom, nevelőpartneri viszony
- Egymás munkájának, elképzeléseinek tiszteletben tartása
- Egymás dokumentumainak ismerete
- Nevelési feladatok összehangolása
- Kommunikatív, konstruktív kapcsolat fenntartása

Céljaink között szerepel a kudarcmentes iskolakezdet és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Feladataink ezzel kapcsolatosan:

- Az iskolakészültséget támogató pedagógiai munka (egyéni differenciált képességfejlesztés)
- Tanulási zavarok kialakulását megelőző módszerek alkalmazása (Dyslexia megelőző fejlesztések, korszerű tanulási munkaformák, konfliktuskezelési technikák)
- Hiteles fejlettségmérő,- és értékelő rendszer működtetése
- Az iskolaválasztás segítése
- Iskolalátogatás
- Nyílt napok, közös szülői értekezletek, és programok szervezése
- Iskolai megemlékezéseken való részvétel
- Menzai étkezés (nagy csoportosok)
- Iskolacsalogató program (nagy csoportosok)

„Szivárványos” céljaink

- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben, élményekben **gazdag óvodai, bölcsődei élet megteremtése.**
- Együttműködő, konstruktív, kooperatív **közösséggé formálás.**
- **Szivárvány szemlélet, gondolkodás, viselkedés közvetítése.**

- Bölcsődés és óvodás korú gyermekek **sokoldalú**, egészséges, harmonikus **személyiségfejlesztése** egységes szempontok, elképzelések szerint.
- A **siker** **iskolai beilleszkedéshez** szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.
- Az egyéni szükségletek kielégítése a közösségen belül, **az „én”** egészséges **fejlődésének segítése**.
- Szociális és értelmi képességek kibontakoztatása, **tanulási zavarok megelőzése**.
- **Tanulás iránti vágy** kialakítása.
- Az életkori sajátosságok és az egyéni eltérések figyelembe vétele, támasznyújtás.
- A **differenciált bánásmód** (tehetségek kibontakoztatása, hátrányos helyzet csökkentése).
- A különbözőség, a másság **elfogadtatása**.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek **integrálásával** esélyegyenlőségük biztosítása.
- Társas kapcsolatok alakulásának, az **együttélés szabályainak elfogadtatása**.
- Közös élmények átélése, az együttes tevékenykedés öröme.
- Sikerek átélése, **értékorientált közösségi nevelés** megvalósítása.
- **A játék, a mese, a mozgás, a dalok, az alkotás** mindennapos szerepe.
- A **hagyományok** ápolása, átadása, továbbélésük támogatása.
- A **természet** szeretete, óvása, helyes modell állítása.
- Az egészséges életmód beépítése a mindennapokba.
- A nemzetiséghez tartozó, a migráns családok gyermekeinek **interkulturális nevelése**.

Környezetünk sajátosságait, helyi adottságainkat figyelembe véve, értékeink megtartásával, de a központi elvárásokat betartva, hagyományos feltételek között, sajátos arculatunkat alakítva került kidolgozásra az óvodai-bölcsődei nevelésünk rendszere, mely biztosítja a gyermekek egyéni fejlődését, sikeres óvoda,- és iskolakezdését.

V. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés alapvető és általános feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- **AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA**
- **AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS**
- **AZ ANYANYELVI-, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA**

Ennek megfelelően igyekszünk szervezni, alakítani Szivárvány óvodánkban a nevelési feladatokat, konkrét célok és feladatok, sikerkritériumok megfogalmazásával.

V.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Óvodai munkánk során a gyermekek **testi – lelki szükségleteinek kielégítésére** ezzel párhuzamban a testi – lelki harmónia megteremtésére törekszünk. Fontosnak tartjuk **a szülők, szakemberek** (védőnő, háziorvos, fejlesztő szakemberek) bevonását a hatékony fejlesztés érdekében. A gyermekek **egészségének óvása, megőrzése** érdekében folyamatos **szűrővizsgálatokat** biztosítunk a gyermekek számára (hallásvizsgálat, látásvizsgálat, védőnői szűrővizsgálatok), hely és idő biztosításával. Ezeknek, a vizsgálatoknak a célja a gyermekek testi – fejlődésbeli rendellenességeinek időben való felismerése.

Feladatunk a szülő tájékoztatása a gyermek problémáiról, mindehhez nagyfokú empátia és tapintat szükséges. Beszoktatás időszakában a szülőkkel történő előzetes beszélgetések során igyekszünk megismerkedni a család szokásaival, a gyermekek otthoni életkörülményeivel, a család nevelési attitűdjével. Kérdőívek, és megfigyelések segítségével tájékozódunk a gyermek anamnézisééről, fejlettségi szintjéről.

A napirend, helyes életritmus egy állandóságot biztosít a gyermekek számára. A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra, ezért rugalmas, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk, melyben érvényesül a folyamatosság és rendszeresség. Napirendünkben a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a szabad játék kapja. Az egyes tanulási tevékenységekre fordítható idő rugalmas, a körülmények, az életkorok és váratlan események hatására is módosulhat. A tevékenységekben való elmélyüléshez biztosítjuk a nyugalmat, kiegyensúlyozott légkört, eszközöket és helyet.

A gyermekek gondozása során igyekszünk, hogy az **önkiszolgálásból, a naposi teendők elvégzésén keresztül**, egymás kiszolgálásáig eljussanak. Óvodánk konyháján az ételek, az étlapok összeállításánál figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, illetve a modern, **egészséges táplálkozás** szabályait. Minél több ízzel, fogással ismertetjük meg gyermekeinket. Alakuljon ki a **tisztaság, az ápoltság iránti igény**. Feladatainkat nagymértékben meghatározza, és személyes példával igyekszünk lerakni a **kulturált étkezés** alapjait. A gyermek egyszerre csak annyi ételt kap, illetve szed a tálból, amennyit jó étvágygal el tud fogyasztani. Az ételt többször kínáljuk, de nem erőltetjük. Rászoktatjuk őket az evőeszközök helyes használatára.

Pihenés a gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges. Fontos, hogy biztosítsuk a megfelelő körülményeket. Lefekvés előtt alaposan kiszellőztetünk, tiszta és rendezett környezettel csendet és nyugalmat biztosítunk. Kedvenc meséikkel hangoljuk a gyermekeket az alvásra, halk zenét hallgathatnak. Saját párnájukkal, kedvenc állataikkal álomba ringathatják magukat az óvó nénik simogatása kíséretében, kisebbségben ölnben.

Akik nem igénylik az alvást azok a gyermekek csendesen és nyugodtan pihenhettek. A rendszeresség elve érvényesül ennél a tevékenységnél is, így biztosítva a szervezet regenerálódását. A nyugodt, **csendes pihenőidő** biztosításával lehetővé tesszük a sajátos életkori igények kielégítését.

Az egészséges életmódra nevelés célja, a gyermekek egészséges életvitel iránti igényének kialakítása, folyamatos fejlesztése, testi – lelki fejlődésük elősegítése szoros együttműködésben a családdal. A gyermekek váljanak képessé testi szükségleteik önálló kielégítésére.

Elengedhetetlen a mindennapos **levegőzés**, a rendszeres mozgás a szabad levegőn, amely az egészséges életmód fontos eleme. Növeli az ellenálló képességet, véd a betegségekkel szemben, és nem utolsósorban mozgásfejlesztő szerepe is van. Ez megvalósulhat a mindennapos tervezetten, szervezett testmozgáson keresztül, a séták, udvari játék során, melyhez megfelelő, elkülönült udvarrészrel, s fejlesztő mászóakkal, hintákkal rendelkezünk. E mellett feladatunk a **környezettudatosságra való nevelés** is, megfelelő viselkedéskultúra elsajátítása, a természet védelme, a környezetünk pontos megismerése, megtapasztalása, tisztán tartása és megóvása. Ennek érdekében minden évben egy hetes erdei óvodai programot szervezünk, kirándulunk, környezetvédelmi feladatokban veszünk részt (pl.: szemétszedés, papírgyűjtés, hulladék-újrahasznosítás stb.)

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek egészségének óvása és megőrzése, pozitív példamutatás.
- Az egészséges fejlődéshez szükséges biztonságos, egészséges környezet kialakítása.
- Az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

- A betegségek megelőzése, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alapjainak elsajátíttatása.
- Megfelelő életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó következetes ugyanakkor rugalmas napirend és heti rend szervezésével.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, jó szokások kialakítása.
- A személyes higiénia igénye pl.: testápolás, fogmosás, az öltözködés.
- Testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése, változatos mozgásformák alakítása, igényszintre emelése.

V.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS ÓVODÁNKBAN

A kisgyermek emocionális természetű, személyiségén belül az érzelmek játsszák a fő szerepet. Viselkedését, cselekedeteit jellemzően az **érmelmek vezérlik**. Ezért fontos, hogy az óvodában otthonos légkör, érzelmi biztonság, személyi állandóság vegye körül. Fontos elem a **szocializáció** folyamata, az egyén beilleszkedése, az óvodába, később a társadalomba. A közösségi életre való hatékony felkészüléshez szükséges **szabályok**, normák elsajátítása. Ezek lehetnek egyéni és közösségi normák. Az odafigyelés, meghallgatás, s a saját érzések elmondása, mások meghallgatása közösségfejlesztő hatást biztosít. A közös ünnepélyek, programok, kirándulások is elősegítik a jó kapcsolatok kialakulását. A szocializáció, amely a **családban kezdődik**, az óvodában folytatódik. A szociális tanulás a születéskor kezdődik és ennek spontán és tudatos hatásai pozitív és negatív irányban is befolyásolják a gyermek személyiségének kialakulását. Óvodás korban megfigyelve tanul, utánzás és **modellkövetés** útján sajátít el tevékenységi formákat, értékeket. Ez különösen fontos a lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló óvodásoknál. A nehezen szocializálható gyermekeknél az óvoda dolgozóinak kommunikációja és viselkedése a gyermek bizalmára kell, hogy épüljön. Ez nélkülözhetetlen a hátrányos családból érkező gyermek neveléséhez. Az óvodában új kapcsolatokat épít minden gyermek. A kooperáció összefüggő és összehangolt tevékenység, amelyet közös célok érdekében fejtenek ki jelen esetben óvónő, dajka és óvodások, s ez által a családok is. Az **együttműködés** erősíti a társak közötti kapcsolatot, értékeket közvetít és segíti a közösen kialakított szabályok betartását. A közösségi életnek normái vannak. A szokásrendszerrel idővel el kell fogadtatni értelmileg, érzelmileg, akaratilag. A közösségi életben kialakul az egymás iránti vonzalom, illetve ellenszenv. Az egyén számára ez lehet nyereség és, veszteség is, kialakul az alkalmazkodóképesség.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés célja:

- A **gyermeki „én”** tudatának fejlődése során az óvodában társaival, felnőttekkel és a tágabb környezetével, valamint a természettel jó, bensőséges kapcsolat alakuljon ki.
- Jellemezze ezt a kapcsolatot **együttműködés, kooperáció és konstruktivitás**.
- Az alapvető erkölcsi értékeket közvetítse, amely befogadó közösségre talál,
- ennek kialakításában jelentős szerepe van az óvodai kollektívának.
- Esélyteremtés biztosítása a különböző szociokulturális helyzetből érkező gyermekek számára.

Feladataink:

- barátságos, derűs légkör kialakítása, mely biztonságérzetet ad minden gyermeknek;
- napi személyes percek biztosítása; pozitív odafordulás
- jó kapcsolat kiépítése és ápolása a családokkal, a helyi közösségekkel;
- követendő, értékorientált viselkedési minták átadása, tudatos felnőtt modell - szerep,
- biztosítani kell **a gyermek-gyermek közötti pozitív kapcsolat** kialakulását;

- közös élmények, célok, feladatok, melyek csak együttműködéssel oldhatók meg, mely során átéli a kudarc, és a siker érzését;
- a nevelési célok közvetítése során figyelembe venni a gyermek egyéni sajátosságait,
- differenciált bánásmód;
- érzelmek kifejezőképességének fejlesztése;
- az érzelmi válságba került gyermekek helyzetének oldása;
- a gyermek önkifejezésének elősegítése;
- SNI és HH gyermekek felzárkóztatása.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés **színterei:**

- A gyermekek közös napi tevékenységei (kiemelten hangsúlyos a verselés, mesélés, a játék)
- A beszoktatás, nyílt napok
- Ünnepek, ünnepélyek, jeles napok
- Rendezvényeink, programjaink
- Kirándulások

A gyermekek **közös tevékenysége** hatja át a mindennapokat. Szeretettel fogadunk minden gyermeket. Személyiségünkkel biztosságot és nyugalmat sugárzunk. Időt, lehetőséget biztosítunk a gyermekek megismeréséhez, fejlődéséhez. Azonos követelményeket állítunk fel, melyben a módszerek, az eszközök, az értékelés egyénre szabottak. Gondot fordítunk arra, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, érdeklődjenek egymás iránt és segítsenek egymásnak és a felnőtteknek. Segítjük, hogy a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságok hassanak a párokra. A közös tevékenységekkel, kirándulásokkal, ünnepélyekkel segítjük, hogy jó kapcsolat alakuljon ki a más csoportba járókkal is.

Különösen a **játékban, az óvodán kívüli tevékenységekben, és a sportolással (csapatjátékok)** teremtünk alkalmat a társas kapcsolatok megerősítésére. Napi életünk során észrevetjük a gyerekekkel a mindennapok apró csodáit, aminek örülni kell és érdemes.

Minden gyerekhez őszintén és szeretettel fordulunk. Személyes példamutatással segítjük, hogy a gyerekek elfogadják a másságot, etnikai hovatartozás nélkül. A sajátos nevelési igényű gyermekek helyzetének javítása, a szociális kirekesztés elleni küzdelem az integrálás óta állandó feladatunk.

A **beszoktatás** meghatározza a gyermek óvodához, az alkalmazottakhoz való viszonyát. Már a beiratkozáskor bekukucskálhatnak a csoportok életébe, kipróbálhatják az udvari játékokat, írásos anyagot kapnak a szülők óvodánk szolgáltatásairól, a helyi lehetőségekről és honlapunkon is tájékozódhatnak óvodai életünkről. Igyekszünk mindenki érdeklődését felkelteni. Tavasszal Ovi-csalogató napra várjuk a gyermekeket szüleikkel, ahol szintén a mindennapjainkat figyelhetik meg, beszélgethetnek, kérdéseiket feltehetik. Szeretnénk a szülőket gyermekükön keresztül megnyerni. Az évkezdés előtt csoportos beszélgetésre hívjuk az újonnan érkező gyermekek szüleit.

A beszoktatás első feladatának a nyári közös játék délelőttöket tekintjük, ahol az óvónők megismerkedhetnek a család nevelési elveivel, szokásaival, igényeivel. Így találkozunk először közvetlenül a gyermekkel. A fokozatosság elvét gyakoroljuk, alkalmazzuk a beszoktatás során. Kedvenc tárgyát, játékát hozhatja az óvodába alváshoz, játékhoz. Minden tanévkezdéskor előkészítjük a csoportokat a gyermekek fogadására. Ezután alakítjuk ki fokozatosan napról napra szokásainkat, a csoportszabályokat, sajátosságainkat. (Szív- mini bölcsőde, Virág, Körte, Alma).

Az **ünnepek, ünnepélyek** kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből, illeszkednek az életkori sajátosságaikhoz, de mindenképpen jellemformáló erejük van. Ezek megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek együvé tartozását. A tanév során vannak zárt és nyílt körű rendezvényeink is. Ezeken, az ünnepélyeken a gyermek élvezzi, hogy együtt ünnepelhet a családjával, az óvoda dolgozóival. (pl.:játsszóházak, családi nap stb.)

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Érzelmileg kiegyensúlyozottak,
- tud önmagán uralkodni, kontrollálja magatartását, viselkedését, reakcióit,
- Kialakul „én” tudatuk,
- Kialakult szabálytudata van, képes szabályokat alkotni, s mások szabályait követni,
- Alkalmazkodik a csoport, az intézmény szokás és normarendszeréhez,
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt,
- Általában türelemmel hallgatják meg egymást és a felnőtteket,
- Közös tevékenységben szívesen vesznek részt,
- A tevékenységek meghatározott körét együtt fejezik be, kooperatívak,
- Technikákat alakítanak ki az akadályok leküzdésére, konstruktívak,
- Képesek a siker eléréstől dolgozni kitartóan, önbizalommal,
- Alkalmazzák az alapvető illemszabályokat (a kérést, a megköszönést, megszólítást, köszönést),
- Többségük segít egymásnak és a kisebbeknek, felnőtteknek.

Mi elfogadásra, megértésre nevelünk, szeretnénk megmutatni, hogy az emberek különböznek egymástól, de mindenki hordoz értéket, tehetséges, sikeres lehet valamiben.

„Add, hogy meglássuk a sivatag minden homokszemcséjében a különbözőség csodáját, és ez adjon nekünk erőt, hogy elfogadjuk magunkat olyannak, amilyenek vagyunk! Mert, ahogy nincs két egyforma homokszem az egész világon, ugyanúgy nincs két egyforma ember sem, akik ugyanúgy gondolkodnak és cselekszenek!”

V.3. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

**„a SZÓ, a valóság és a vágyak közti szivárványhíd, amely gondolatainkból épül fel.
Örömforrás és társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít.”**

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet valamennyi tevékenységformájában megjelenik. Elvárás, hogy az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása - **beszélő környezettel**, helyes **mintaadással** és **szabályközvetítéssel** (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során. Az anyanyelv első színtere **a család**. Az intézménybe kerüléskor már az első napokban kiderül, ki a sokat beszélő, ki a gátlásos, ki a beszédhibás. Az utóbbi esetekben érvényesülnie kell a differenciált bánásmódnak, szintre hozásnak, korrekciónak, fejlesztésnek. Az anyanyelvi nevelés a nap **valamennyi tevékenységét átszövi**. A játék, beszélgetések, történetek, mesék kitalálása fejlesztik a gyermek képzeletét, anyanyelvi képességeit. Igyekszünk kihasználni a magyar nyelv adta változatos lehetőségeket, használunk szófordulatokat, hasonlatokat, találós kérdéseket. Hiszünk a **magyar népmese, a mondókák, népi rigmusok, szólások, találós kérdések, magyaros szófordulatok** jellemformáló, identitástudatot alakító erejében. Fontos a beszédkedv fenntartása, a gyermekek mindenkor meghallgatása. A gyermekek kérdéseinek érvényesülnie kell az életkoruknak megfelelő válaszadással. A **szókincsbővítés** értelmezéssel és megértéssel kell, hogy együtt járjon.

Az óvodai nevelés a gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan az érdeklődésére, érzelmi alapú motiváltságra, illetve kíváncsiságára alapoz. Épít a gyermek előzetes ismereteire, adottságaira, meglévő tapasztalataira, élményeire és ezt változatos, több

érzékszervre ható tevékenykedtetésén keresztül igyekszik növelni, fejleszteni. Úgy, hogy további élményeket, tapasztalatszerzési, megismerési, kísérletezési lehetőségeket biztosít. A kisgyermek **értelmi funkciói:** érzékelés, észlelés, gondolkodás, emlékezet, képzelet, figyelem fejlődése, alakulása a környezettel való kapcsolatában **érzékszervi-mozgásos tevékenységeken** keresztül valósulhat meg. Az értelmi képességek fejlődésében szerepe van a spontán érésnek, és a tudatosan irányított nevelésnek is. Ezen funkciók tökéletes elsajátítása ad lehetőséget az iskolai élet megkezdéséhez, így válhatnak gyermekeink iskolaéretté. Olyan alkotó környezet megteremtésére törekszünk, ahol a gyermek kiélheti fantáziáját, lehet kreatív, és amely ösztönzi aktív tevékenykedésre, motiválttá teszi, gondolkodásra készíti. A mindennapi tevékenységekbe tervezetten, illetve spontán kell becsempészünk az értelmi fejlesztést, a lehetőségeket maximálisan ki kell használnunk az óvodai nevelésben. Ki kell használni az adódó nevelési helyzeteket, észrevétlenül irányítani és játszani kell a gyermekekkel.

A **kiemelt bánásmódot igénylő gyermekek** fejlesztése nagy szakértelmet, tudatosságot, szervezettséget és együttműködést kíván. A foglalkoztatásuk, fejlesztésük a hagyományos óvodapedagógiai metodikáján, lehetőségein túl mutat.

Ezért fontos, hogy velük felkészült, képzett szakember tevékenykedjen. Kiemelt jelentőségű a **tanulási zavarok megelőzése és korrekciója**, hiperaktivitás, diszlexia, diszgráfia, dadogás, szintévesztés és autizmus időbeli felismerése, speciális szakemberek általi fejlesztése.

A **tehetség gondozásnál** fontos feladatunk a magasabb színvonalú és mennyiségű ismeretadás. Az óvodában véleményünk szerint minden gyermek egyedi és másolhatatlan, valamiben tud kiemelkedően teljesíteni, valójában ezeknek a csíráknak a támogatását kell megvalósítanunk, illetve a családokat orientálnunk. Szivárvány elképzeléseink szerint, a személyi és tárgyi feltételeket figyelembe véve a mozgásban tehetséges, illetve a nagyon kreatív gyermekeket tudjuk megfelelően, teljes szakértelemmel koordinálni, segíteni. Más területen tehetséges gyermekek esetén szükséges a kolléganők továbbképzése, vagy külső szakember bevonása. Ezeknek a gyermekeknek is mindenképpen biztosítani kell a képességfejlesztést.

Célunk:

- A gyermekek spontán, vagy tudatosan szerzett ismereteinek, tudásának célirányos rendszerezése, bővítése óvodapedagógiai módszerekkel, tevékenységeken keresztül.
- Támogató környezet, feltételek megteremtése szakértelemmel, tudatosan, tervezetten.
- Fejlődjön valóság-hű észlelésük, figyelem-összpontosításra való képességük, valósághoz közelítő képzeleti működésük, reprodukív emlékezetük, problémamegoldó gondolkodásuk, fogalmi gondolkodásuk, kreativitásuk.
- Fejlődjön a gyermekek beszédhallása, beszédmegértése.
- Lehetőség szerint a beszédhibák megszüntetésére törekszünk.
- Bővüljön szókincsük, a kommunikáció és metakommunikáció különféle eszközeivel.
- Képesek legyenek önmagukat pontosan kifejezni, kéréseiket, érzelmeiket, akaratukat megfogalmazni.

Feladatunk:

- Az új gyermek érkezésénél illetve évente egy alkalommal felmérjük a gyermek beszéd állapotát, az eredményt a fejlődési naplóban rögzítjük. A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása óvodánk logopédus szakemberének bevonásával történik.
- Változatos kommunikációra alkalmas tevékenységek szervezése, amelyben nő a gyermekek beszédaktivitása, bővülnek társas kapcsolataik. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége.
- A közösen átélt élmények, örömök elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel.

- Személyes példával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözzük a gyermek-felnőtt, valamint a gyermek-gyermek közötti kommunikációt.
- Törekszünk a változatos hangzású, nem túl harsány beszédre.
- Bármikor fejlődési problémát tapasztalunk szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasoljuk.
- A gyermekek beszéd-és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, amely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a **közösségben, ezért nekünk óvónóknak segítenünk kell a hátrányokkal rendelkező gyerekeken, a felzárkóztatásban.**
- Olyan feltételeket, támogató környezetet kell teremtenünk, ahol a gyermek kipróbálhatja saját képességeit, lehetőséget teremteni a funkciógyakorlásra.
- Minden óvodai tevékenységbe bele kell építenünk – észrevétlenül – az értelmi képességek fejlesztését, kiemelt hangsúllyal kell kezelni a külső világ tevékeny megismerésén belül, a matematikai, logikai képességek fejlesztésének területét.
- Ki kell használnunk az óvodán kívüli tevékenységek lehetőségét, hogy a gyermekek tapasztalatokkal, megfigyeléssel, kísérletezéssel tevékenyen szerezzenek ismereteket, bővítsék tudásukat.
- Törekedni kell a motiváltságra, hogy a tudás, az ismeret belsővé váljon, beépüljön.
- Támogatnunk kell, hogy az adottságok, képességek, készségszintre fejlődjenek.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

VI.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Szivárvány nevelésünk elsődleges célja a személyiség teljes körű kibontakoztatása, melynek központjában a gyermek áll.

A három óvodai csoportban 6 óvónő, 3 szakképzett dajka, valamint egy pedagógiai asszisztens dolgozik, a mini bölcsődében 1 szakképzett kisgyermeknevelő,- gondozó és egy bölcsődei dajka végzi el a napi gondozási, nevelési feladatokat.

Sajátos lehetőségünk, a működést még tökéletesebbé tevő intézményi konyha, ahol a modern táplálkozástudományi előírásokat figyelembe véve, de a magyar konyha sajátosságait szem előtt tartva készülnek a napi finomságok frissen, idényszerűen, ízletesen.

Nevelőmunkánk, működésünk sikerének kulcsa a kölcsönös együttműködés, a szakértelem, az intézményegységek közötti összhang.

Intézményvezető		
Vezető helyettes	Szakmai vezető - kisgyermeknevelő	Élelmezés vezető
4 Óvodapedagógus	1 Bölcsődei dajka	2 Szakács
1 Pedagógiai asszisztens		2 Konyhalány
3 Dajka		

Intézmény dolgozóinak száma összesen:

17 fő

Egy óvónő rendelkezik fejlesztő és szakértői végzettséggel, a pedagógiai asszisztens gyógypedagógus végzettségű, két pedagógusunk többször vett részt dekorációs és kreatív foglalkozásvezetés továbbképzésen. Van kolléganőnk, aki speciális mozgásfejlesztést tanult. Egy óvónőnk foglalkozik hit és erkölcsoktatással, egy pedig jártas a Difer rendszer

használatában. Bölcsődei kisgyermeknevelőnk képzett, több éves tapasztalattal rendelkezik, ismeri az életkori sajátosságokat, a bölcsődei ellátás, nevelés lehetőségeit, feltételeit.

Intézményünkben a bölcsődés, és az óvodás korú gyermekek személyi és tárgyi környezetének állandósága biztosított. A felmenőrendszer növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

Az intézmény napi és heti rendje változatos, kötött és kötetlen, rugalmasan alkalmazkodik a feladatokhoz, az aktualitásokhoz. A tevékenységek tervezése tematikákra bontott egységekben történik, gyakorlati megvalósításban az életkori sajátosságok, az egyéni képességek, a nevelési célok, feladatok, és a pedagógusok módszertani szabadsága kerül előtérbe. A légkör biztonságos, családi és szeretetteljes. Az intézményi rendszer rendezett és szabályozott.

Dolgozóinkra jellemző a nyitottság, az új szakmai dolgok iránti igény, mások munkájának megismerése és elismerése, a továbbképzéseken való részvétel, az önképzés és munka terén az aktivitás.

Az óvodánkban dolgozó óvónővel szemben elvárás, hogy:

- A gyermekek fejlesztéséhez alkalmazzon hagyományos és egyéni módszereket is, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani.
- Legyen jártas a néphagyomány-örzésben, a helyi szokások gyakorlatában, legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre.
- Az SNI-s gyermekek ellátásához, ismerje meg a speciális eljárásokat, módszereket, tudjon hatékonyan együtt dolgozni óvónő párjával, a logopédussal, a gyógypedagógussal.
- Az óvónők fontos feladata, hogy a nevelőmunkába vonják be a dajkákat, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

A dajkák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódnak a csoportok mindennapi életéhez, a csoportjuk eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez.

Valljuk, hogy csak olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni - a gyermekek érdekében, - ahol jó a közérzet, derű tapasztalható, a döntésekben mindenki részt vehet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, a kreativitásnak, ahol minden munkatárs pozitív emberi értékkel rendelkezik, azt mások elismerik, értékelik. Az óvodánkba, bölcsődénkbe járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

A vezető feladata, hogy:

- a gátló tényezőket felismerje, kiküszöbölje,
- éljen együtt szorosan az óvoda mindennapjaival,
- keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat mely az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik,
- kritikusan, de pozitív szemlélettel olyan módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de ne kendőzze el a hiányosságokat sem,
- a szülők tájékoztató jellegű felkészítése az SNI gyermekek fogadására elfogadó, befogadó (inkluzív) környezettel.

Fontosnak tartjuk az óvoda és a bölcsőde társadalmunkban betöltött szerepét. Mert, hogy milyen lesz a majdani felnőtt, azt kisgyermekkorban, intézményi szinten is jelentősen lehet befolyásolni, főleg példamutatással, családi ráhatással.

VI.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

A csoportszobák **berendezése**, bútorzata az állandó modernizálás hatására megfelelőnek mondható, óvónői ötletességnek, leleményességnek köszönhetően pedig esztétikus, dekoratív, otthonos, jól szolgálja a gyermeki tevékenységeket. Az infrastruktúra fejlesztésekor előtérbe helyezzük a tágas, világos tereket, a szép, izléses, hangulatos berendezéseket.

Játékeszközök, fejlesztő játékok kiválasztásánál elsődleges szempontunk a gyermekek életkora, fejlettsége, pedagógiai, nevelési céljaink. Igyekszünk olyan eszközöket beszerezni, amelyek sokszínű tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítanak, élményforrást jelentenek számukra. A játék színe, formája, nagysága keltse fel érdeklődését, és többfajta tevékenységre lehessen használni. A játékokra, mint az óvodás, bölcsődés korú gyermek elsődleges tevékenységi formájára megfelelő helyet és teret kell biztosítani. A berendezéseket úgy kell elhelyezni, hogy ez a tevékenység biztonságban és nyugodtan zajlódhasson a csoportokban. A játékokat úgy kell tárolni, elhelyezni, hogy ahhoz a gyermek bármikor hozzáférhessen.

Az óvodai **könyvállomány** nagyon sokrétű, szakmailag megfelelő, tudatosan válogatott könyvek gyűjteménye, melyet az óvónők szakmai munkájukhoz előszeretettel használnak, illetve szívesen ajánljuk minden szülő figyelmébe is. Emellett folyamatosan bővítjük média, informatikai, illetve hírközlési állományunkat is, melyeket szintén igyekszünk beépíteni az óvodai nevelésünk rendszerébe.

A zenei neveléshez használatos **hangszerekkel**, azok hangjával, használatával ismertetjük meg a 3-6 éves gyermekeket. Jelenleg hangszerállományunk fejlesztésre szorul, legtöbbjük elavult, főként az óvodapedagógusok által készített ritmushangszerek, az elődjeinktől megmaradt, illetve saját hangszereink alkotják. Ennek kompenzálására minden nevelési évben szervezünk zenés, valamint zenei tartalmú programokat, előadásokat.

Intézményünkben kiemelten hangsúlyos szerepe van a **külső világ tevékeny, élményekkel telített megismerésének**, melyhez kapcsolódóan megfelelő tárgyi eszközök állnak rendelkezésünkre, a szükséges feltételek biztosítottak (közlekedési szőnyeg, mini matt készlet, futóbiciklik, földgömbök, madáretetők, komposztáló, szakkönyvek, DVD stb.). Óvodai nevelési programunkban jelentős szerepet tölt be egy sajátos erdei óvodai program, melyhez szükséges, megfelelő tárgyi eszközökkel rendelkezünk (esőkabát, nagyító, bogárgyűjtő, stb.).

Csatlakoztunk a Sport Manó Egyesület mozgásfejlesztő, csapatépítő programjához, aminek következtében jelentősen gyarapodott **sportszerállományunk** is, melyek főként a programban hangsúlyos 5 (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, tenisz és floorball) sportág alapjainak elsajátításához szükségesek. A szomszédos Faluházban egy sporttermet alakítottunk ki (szőnyeg, tükör stb.), amit az edzéseken kívül minden csoport előszeretettel használ.

A tárgyi eszközök elhelyezésénél elsődleges szempontunk, hogy hozzáférhetőek legyenek, a gyermek bármikor biztonsággal használhassa. Igyekszünk olyan munkakörnyezetet teremteni, melyben otthonosan érzi magát a gyermek, a szülő és nem utolsósorban a dolgozó is.

Fejlesztési igényeink tervezését programunk specifikus megvalósítása érdekében, az eszköz és felszerelés jegyzéket alapul véve készítjük el minden évben. Hiányosságaink pótlására folyamatosan törekszünk. Ezen túlmenően pedig mindent megteszünk azért, hogy az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit megfelelő külső és belső környezetben fogadhassuk.

Az utóbbi időben nagy hangsúlyt fektettünk az **udvarok** korszerűsítésre, szépítésére. Minden csoportnak van saját játszóudvara, a különböző mozgásformák, játéktevékenységek gyakorlására alkalmas eszközökkel (hinták, mászóakák, tornyok, stb.) tágas, zöld övezetekkel. Szorgalmazzuk a természetes anyagokból készült, modern játszótéri eszközök és mozgásfejlesztők beszerzését.

VI.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Heti rend:

Az óvoda hétfőtől péntekig reggel 6 órától 16 óráig tart nyitva. Lehetőség szerint nyitástól zárásig óvónő felügyeli a gyerekeket.

Naponta a játék keretén belül a tervezetten, szervezett tevékenységek és kezdeményezések változatosan, de komplex szemlélettel vannak jelen, s rugalmasan alkalmazkodnak az óvodapedagógusok elképzeléseihez, a gyermekcsoport igényeihez, az aktuális témához, egyéb feltételekhez.

A heti rend a következő tevékenységi területeket foglalja magába, melynek sorrendjét a csoportok tanévkezdéskor terveznek meg.

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- külső világ tevékeny megismerése
- mozgás

Ezen felül igény szerint a következő szolgáltatásokat vehetik igénybe:

- logopédiai foglalkozás (nagy csoportosoknak)
- gyógypedagógiai fejlesztések (szakértői vélemények alapján)
- fejlesztő (felzárkóztatás 5 éves kortól)
- néptánc oktatás (igény szerint, a nagy csoportosoknak tervezetten, szervezett tevékenység)
- hittan (jelentkezés alapján)
- tartásjavító torna (preventív jellegű, jelentkezés, vagy javaslat alapján)
- Sport-Manó edzések (középső, és nagy csoportban- tehetséggondozó))
- kézműves tevékenység (óvónői javaslatra- tehetséggondozó)
- ovi-foci (igény szerint)
- Angol (jelentkezés alapján, középső, és nagy csoportos korúaknak)
- Úszás (jelentkezés alapján, nagy csoportos korúaknak)

Napirend:

A jól szervezett, folyamatos napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését szolgálja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. Ez azt jelenti, hogy a szabad játék, a tervezett tevékenykedtetés, a gondozási és nevelési feladatok párhuzamosan zajlanak, figyelembe véve a gyermekcsoport életkorát, fejlettségét, igényét, az aktualitásokat. Az óvodai életben a gondozás is hangsúlyos szerepet élvez, ennek keretében nevel, közvetlen kapcsolatot ápol a felnőtt a gyermekkel. Az óvodapedagógus munkáját aktívan támogatják, egészítik ki a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak is.

Időpont (-tól, -ig)	Tevékenység	Helye
6:00 – 7:30	folyamatos beérkezés, közös gyülekező szabadon választott játéktevékenységek	felső óvoda
7:00 – 8:30	beérkezés a bölcsődei csoportba	mini bölcsőde
8:00-ig	beérkezés a csoportokba	csoportszobák
7:30 – 8:30	játék, szabadon választott tevékenységek	csoportszobák

	csoportonként szabad játék, mozgás	mini bölcsőde
8:30 – 11:30	párhuzamos tevékenységek: szabad kötetlen játék, készülődés a folyamatos, vagy kötött tízóraihoz, önkiszolgálás, tízórai óvónő által kezdeményezett folyamatos tevékenységekbe épített tanulási- tanítási folyamat, mozgásfejlesztés, levegőzés, udvari játék, séta	csoportszobák játsszóterek, településen
11:00 – 12:00	gondozás, készülődés ebédhez, ebédeltetés	mini bölcsőde
12:00 – 14:30	pihenőidő	mini bölcsőde
14:30 – 16:00	folyamatos uzsonna, szabad játék, mozgás, hazabocsátás	mini bölcsőde
11:30 – 12:00	készülődés ebédhez, gondozás, mosdóhasználat naposi tevékenység	csoportszobák mosdók
12:00 – 12:45	ebéd	csoportszobák
12:45 – 13:00	hazamenők kiadása készülődés pihenőidőre, teremrendezés, gondozás, mosdóhasználat,	öltözők csoportszobák
13:00 – 14:30	pihenőidő	felső óvoda, egységes csoport
14:30 – 15:00	teremrendezés, mosdóhasználat, önkiszolgálás, uzsonna,	felső óvoda egységes csoport
15:00 – 16:00	szabad játék, szabadon választott, és óvónő által kezdeményezett tevékenységek, levegőzés, udvari játék egyéni, csoportos fejlesztések gyerekek folyamatos hazabocsátása	felső óvoda

Érvényes 09. 01-től - 06. 15-ig (nyári időszak)

A jól kialakított intézményi, valamint csoportos szokásrend biztosítja a fejlődéshez szükséges feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

VI.4. A NEVELÉS TERVEZÉSÉNEK DOKUMENTÁLÁSA

Éves Munkaterv: A pedagógiai, szakmai munkát megalapozó, egész intézményre vonatkozó, kiemelt nevelési feladatokat megfogalmazó tervezés, melyet a vezető a nevelőtestület bevonásával fogalmaz meg, e mellett kikéri a szülői szervezet véleményét is.

Csoportnapló (20/2012. EMMI rendelet 91.§ alapján): A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok évszakokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó tematikákat terveznek az intézményi elvárásoknak megfelelően a következő bontásokban:

- Éves tematikus tervezés (egységes, intézményi szintű), havi bontásban
- Nevelési terv félévente (szeptember-január, február-június)
- Havi tematikák heti bontása

Napi tevékenységterv: (csoportnapló melléklete) Az óvodapedagógusok napi tevékenységtervet készítenek a következő esetekben intézményi elvárásoknak megfelelően, mely illeszkedik a pedagógus életpálya tervező dokumentumaihoz:

- vezetői látogatás
- hospitálások

- önértékelés
- minősítések, tanfelügyeleti látogatás

Egyéni fejlesztési terv: A gyermeki mérések eredményeire alapozva az óvodapedagógusok a fejlesztőpedagógus, a logopédus bevonásával készítik el az egyéni fejlesztési terveket, melyre szintén egységes dokumentumot dolgozott ki nevelőtestületünk.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VII/1. A JÁTÉK

„Gyermekeink úgy fognak holnap dolgozni, ahogyan ma játszanak:
alaposan és kitartóan vagy figyelmetlenül és unottan.”

Minden életkornak meg van a maga tevékenység formája, amely a totális személyiség fejlesztés optimális feltételeit teremti meg. Óvodás korban ez a játék. Óvodai értelemben a tanulás színterének tekinthető:

- segít a világ megismerésében, általa fejlődnek képességei,
- ösztönszerű segédeszköze az önfejlesztésnek,
- testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésében,
- gondolkodásra, problémamegoldásra ösztönöz, felfedezésekre készíteti a gyereket,
- együttműködést, szabálykövetést, szabálytudatot feltételez,
- segítséget nyújt a társas kapcsolatok kialakításában, a szocializációban
- lelki folyamatokat, érzelmeket vetít ki, élményeket közvetít a felnőtt világból,
- a játékba integrálódik a verbális, a motoros és a szociális tanulás is.

A játékfajták gyakorlása során a gyermekek matematikai tapasztalatokat szereznek. A szem- kéz koordináció stabilizálódik, a finom motorika fejlődik. Formák, színek, anyagok fogalmának megismerésére is lehetőség nyílik.

1.1. A játéktevékenység célja:

- A tevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása,
- a játék elválaszthatatlan a mozgástól, és a tanulás elsődleges kerete,
- kompetenciáinak, gondolkodásának fejlesztése, ismeretek bővítése,
- érzelmi, akarat tulajdonságainak alakítása,
- szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása,
- a játék sok lehetőséget biztosít a kommunikáció, párbeszéd kialakítására is,
- játékosan, valós helyzetekben kell gyakorolni a köszönést, kérést, megszólítást, bemutatkozást stb.

1.2. A játék feltételeinek megteremtése

- csoportlégkör biztosítása,
- szeretetteljes, biztonságérzetet adó légkör kialakítása,
- megfelelő hely biztosítása,
- a játékidő - egész nap folyamán, benne különféle tevékenységek,
- bölcsődéseknél a napirendben a lehető leghosszabb játékidőt kell biztosítani a csoportszobában és az udvaron egyaránt,

- nagy szerepe van a jól kiválasztott játékszereknek is, amelyek a gyermeki fantázia kibontakozását segítik elő, lehetőséget biztosítanak tapasztalatok, élmények szerzésére,
- a gyermek játékát direkt beavatkozással nem kell irányítani,
- az óvónő csak akkor kezdeményez és kapcsolódik be a gyerekek játékába, ha szükséges,
- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, amely élményforrás lehet a gyermek számára,
- a gyermek ismeretében élményeket előhívó tárgyakról való gondoskodás,
- segítenünk kell az életének, feszültségeinek, érzelmeinek leképezését

1.3. Játékeszközök

A játékeszközök kiválasztásánál a következő szempontokat kell figyelembe venni:

Egészségügyi szempontok:

- könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen,
- balesetet ne okozzon,(ne legyen túl nehéz, zsinórja ne lógjon hosszan, éles sarkai ne legyenek)

Pedagógiai szempontok:

- minden tevékenységformához legyen megfelelő számú és minőségű játékszer,
- a játék színe, formája, nagysága keltse fel és tartsa éber a gyermek érdeklődését,
- több fajta tevékenységre lehessen használni,
- tudatos eszközválasztással a kompetenciák fejlesztésére alkalmas játékok kiválasztása

A gyermekek magukkal hozhatják legkedvesebb játékukat, ezzel is igyekszünk a biztonságérzést támogatni.

1.4. A játékok elhelyezése:

A csoportszobát úgy kell berendezni, hogy a különböző játéktevékenységek jól elkülönüljenek egymástól.

Elegendő hely álljon a gyermekek rendelkezésére, egymást ne zavarják, ne akadályozzák.

A játékokat nyitott játékpolcon, a gyermekek számára elérhető magasságban, úgy kell elhelyezni, hogy az figyelemfelkeltő, bármikor elérhető legyen.

A felnőtt felügyeletét igénylő játékokat a játékpolcon olyan magasságra kell tenni, hogy a gyermekek ne érhesék el.

Az udvaron a nagy mozgásos játékok biztosítása: autók, dömperek, triciklik, mászóka, csúszda, labdák.

Minden csoport önálló játszóudvarral rendelkezik, ahol a csoport életkorának megfelelő játszóeszközök állnak a gyerekek rendelkezésére.

A pihenősarok:

Főleg bölcsődés, kiscsoportos korúaknál gyakran előfordul, hogy egy-egy gyermek elfárad a játékban, vagy csendre, egyedüllétre vágyik, szeretne pihenni. Ezért van a csoportunkban hempergő, párnák, ahol a gyermek igény szerint pihenhet. Ilyen esetben az óvónő vagy a gondozónő halk mesével, dúdolással segíti a gyermek relaxációját.

1.5. A játék típusai

Szabad játék: Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége.

Előfeltétele, hogy a gyermek már a kezdeti időszakban és a beszoktatás folyamán megismerkedjen a biztonságos játék szabályaival, a csoportszokásokkal (pl.:a

játszócsoporthoz lehet társulni, a játék szabadon választható, átadható, de a játéktevékenység után a helyére kell, hogy kerüljön, a játékeszközöket rongálni nem lehet).

A pedagógus feladatai:

- Az óvónő külső szemlélőként és megfigyelőként van jelen.
- Támogató, segítő magatartásával kibontakoztatja a gyermeki játék elmélyülését, ösztönzi annak továbbfejlesztését.
- Biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot.
- Engedi a játéktevékenység önálló kiválasztását, játékeszközök megválasztását, társak megválasztását.
- A gyermeki játékelgondolás megvalósulását támogatja.
- Játszóhely megválasztásában és kialakításában segítséget nyújt, pl.: a játszóhely, a játék azé, aki először kialakította,

Ebben az életkorban a játéknak, ezen belül is a szabad játék túlsúlyának kell érvényesülnie. Ez, ami meghatározza az óvodapedagógus tevékenységszervezését az egész nap folyamán. Bölcsődés korú gyermekeknél a játék spontán és önkéntes, belsőleg motivált viselkedés. A gyermek maga dönti el, hogy játszik-e, vagy sem és hogy mit.

A játék örömet szerző tevékenység, maga a cselekvés, az elképzelés okoz örömet a gyermeknek.

A gyermek kísérletezik a tárgyakkal és helyzetekkel, problémákat old meg, újabb és újabb ötletei vannak, képzelete gazdagodik.

Kezdeményezett játék:

Nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordoz, melyben a gyermek önkéntes alapon vesz részt.

- Lehetősége van a gyermeknek a játéktevékenység megválasztására, jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel.
- Alkotó pedagógiai légkörben kell biztosítani az önállóságot.
- Cél a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

Az óvónő csak akkor aktivizálódik,

- ha a gyerekek igénylik a részvételét,
- ha a szabályok sérülnek,
- ha konfliktus alakul ki,
- ha a gyermekek a témában nem tudnak továbblépni,
- ha eszközhiány van.

1.6. A játék fajtái

A játék kiindulópontja a végtelen mozgásból adódó siker, ami ismétlésre készíti a gyermeket. Jelentős szerepe van az utánzásnak, segíti az én-tudat, a személyiség kialakulását.

Gyakorló játék:

Általa fejlődik a gyermek nagymozgása, finom motorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.

Bölcsődés gyermekeknél megjelenik a konstruálás kezdeti formái, az egymás mellé, egymásra rakogatás, ki-be pakolás, gyűjtögetés-borogatás. Ez jó alkalom az összehasonlításokra.

A csoportokban található (főleg bölcsődei, kiscsoport) húzogató, rakogató, összerakható, kirakó játékok különféle anyagokból.

Feladat: megfelelő mozgástér és eszközök biztosítása

Szimbolikus szerepjáték:

Általa alakul a gyermek szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarat tulajdonságai, kognitív képességei.

Az utánzás képességének fejlődése lehetővé teszi, hogy a gyermek saját életének eseményei mellett, amelyeket felnőttel, illetve babával, macival is el tud játszani - eteti, takargatja, fésüli- a felnőttek tevékenységét is utánozza: főz, vásárol, autót vezet, szerel stb...

Az események utánzása, újraélése örömet jelent a gyermek számára.

A szerepeken keresztül tükröződik a valóság lényeges mozzanata és a hozzá kapcsolódó érzelmi viszony.

Feladat: a jelmezek, fejdíszek, a szerepkörnek megfelelő eszközök folyamatos készítése, biztosítása. A félnélkebb, nehezebben motiválható gyermekek bevonása a szerepek eljátszásába.

Építő, konstruáló játék:

Általa alakul a gyermek szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak-és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája

Bölcsozás korban az állítgatás, egymásba rakás, építés még nem előre eltervezett.

A játéktárgyak, eszközök funkció szerinti használata egyre inkább jellemzővé válik.

A gyermeket az alkotás öröme ösztönzi.

A csoportokban található műanyag- és fakockák kisebb-nagyobb kiserelésben, kirakók, logikai játékok, különféle kiegészítő kellékek mind az alkotás örömeit adják.

Feladat: kiegészítők készítése, ötletadás

Szabályjáték:

Általa fejlődnek a gyermek kognitív képességei, formálódnak akarat tulajdonságai, szocializációs készsége.

Pontosan meghatározott szabályok szerint zajlik. Mozgást és értelmi képességeket fejleszt, kialakulnak általa a helyes magatartás alapvető formái.

Feladat: a szabályok ismertetése és betartásának figyelemmel kísérése. A meglévő készletek-kártyák, dominók, nyelvi játékok, társas játékok- folyamatos használata.

Dramatizálás, bábozás:

Az irodalmi alkotások által nyújtott esztétikai élmény hatására jön létre. A gyermekek a saját elképzeléseiket valósítják meg, játsszák el.

Feladat: Élménynyújtás, eszközkészítés, a meglévő eszközök, kellékek, kesztyű, ujj,- és síkbábok használata.

Barkácsolás:

A játéki igényből kiindulva számos eszközre van szükség, melyek elkészítésében a gyerekek is részt vesznek. A rajzolás, festés, mintázás tevékenységbe is beépülhet.

Séták alkalmával anyag és terménygyűjtés folyik. Munka során az óvónő irányítás és a felügyelet szükséges.

Feladat: A feltételek biztosítása (hely, idő, anyag). A meglévő gyűjtemény (kavicsok, termések, gyöngyök) felhasználása.

Sikerkritériumok:

- **örömmel rakosgasson, pakoljon,**
- **bátran utánozza a felnőttek cselekedeteit,**
- **önállóan konstruálásra legyen képes,**
- **önállóan kezdeményezzen,**
- **társa elgondolását fogadja el,**
- **tudjon osztozni a játékon,**
- **játék során bátran vállaljon szerepet,**
- **legyen képes egyszerűbb játékokat elkészíteni,**
- **szabálykövetés**
- **alakuljon ki benne az egészséges versenyszellem.**

VII/2. VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mese a gyermek érzelmi, értelmi fejlődésének és fejlesztésének az egyik legfőbb segítője. Ennek segítségével igyekszünk a gyerekek előtt feltárni a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a helyes viselkedésformákat. Programunkban kiemelt hangsúlyt fektetünk a mesefeldolgozás folyamán az etikai és erkölcsi normák elsajátítására az életkori sajátosságok figyelembe vételével. A meséket e szempontokra való tekintettel választjuk ki. Másik feladatunknak tekintjük a magyar nemzeti értékek átadását e területen, tehát minden tematikában helyt kell, hogy kapjanak a hagyományaikat ápoló népi, dajkai mondókák, rigmusok, mesék. a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág, s ezeket be kell építeni az óvónői mesei repertoárba.

A versek kiválasztásánál elsődleges szempont a teljes körű szenzomotoros fejlesztés.

2.1. A mese célja:

- a gyerekek érzelmi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása,
- a mesének és versnek helye és ideje van a nap folyamán bármikor, lehetőség és igény szerint.
- a magyar kultúra értékeinek átörökítése, interkulturális nevelés,
- a szülők nevelési szemléletének formálása,
- érzelmi biztonságot jelentsen számára a mesélővel való személyes kapcsolat,
- ismerje meg a jó és a rossz közötti különbséget,
- fejlődjön képzelőereje, alkotson önállóan belső képeket
- azonosuljon a helyes magatartásformákkal,
- bővüljön szókincse, gyarapodjanak nyelvi ismeretei, kifejezőkészsége gazdagodjon,
- a mindennapos mesélés, mondókázás teremtse meg a gyermek belső képi világát.

A mese- és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet, tempó, hangerő – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei ezen felül az érzelmek feldolgozására is szolgál.

2.2. Általános elvárások: Az éves, havi, heti terveket a gyerekek életkorának, a csoport fejlettségének megfelelően kell összeállítani. Az anyag kiválasztásánál szem előtt kell tartani a környezet megszerettetését, a néphagyományörzést, az évszakok jegyeinek, és az élővilág csodáinak megismertetését. Népi és irodalmi műveknek, a klasszikus és kortárs írók, költők alkotásainak egyaránt helye van az óvodai életben. Az óvodapedagógusoknak e szempontoknak megfelelően, tudatosan kell válogatni, s kialakítani a repertoárt. Ebben segítségükre van az óvodai könyvtár, kb. 1000 db-os könyvállományával, a falu könyvtára és az intézményben mindenki számára elérhető internet is.

- a szakgondozó és az óvónő tarsolyában legyen mindig az aktualitásnak megfelelő dúdoló, mondóka, mese, vers,
- tudja hol keresni a legmegfelelőbbet és jól alkalmazza azokat,
- teremtsen meg a mesei hangulatot, hogy valódi élményt nyújthasson,
- építse be a mindennapos tevékenységek közé,
- tudja az érdeklődést felkelteni a gyerekekben az irodalom iránt,
- a siker a felnőtt szövegtudásán, aktivitásán, kapcsolatteremtő képességén múlik, ezért legyen felkészült
- a gyerekek verset együtt szeretnek mondani, mert az úgy érdekes, a mesét pedig hallgatni jó.

2.3. Feladatok életkori bontásban:

Bölcsődéseknél:

- nem a fejlettebb szint gyors elérése a cél, hanem az, hogy minden gyermek örömteli tevékenységének során jusson előbbre,
- nagyon fontos az érzelmi kötődés kialakítása,
- rövid mondókaival, mesével, verssel érdeklődésüket felkeltjük és igyekszünk azt minél hosszabb ideig fenntartani,
- a gyermek szívesen hallgat meg rövid, sok párbeszéddel tarkított történeteket saját életéről, környezete tagjairól, állatokról,
- a puha lapú képeskönyvek lapozgatásával, azok rövid történeteivel keltjük fel érdeklődésüket a mese iránt,
- ebben az életkorban fő hangsúlyt kapnak a ritmusos, mozgással kísért mondókák, melyek segítenek a szenzomotoros fejlődésben.

Kiscsoportos korúak:

- versanyagát népi mondókákból, dúdolókból, rigmusokból és modern költők verseiből kell összeállítanunk,
- a választott mesék cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik, pl. láncmesék, állatmesék,
- a gyermek szívesen hallgat meg rövid, sok párbeszéddel tarkított történeteket saját életéről, környezete tagjairól, állatokról,
- az élmények mélyebb átélését bábokkal, plüssökkel segítjük,
- képeskönyvek lapozgatásával, azok rövid történeteivel keltjük fel érdeklődésüket a mese iránt,
- rövidebb terjedelmű versek tanulása, amelyek évszakokhoz, alkalmakhoz, ünnepekhez kapcsolódnak,

- ebben az életkorban fő hangsúlyt kapnak a ritmusos, mozgással kísért mondókák, melyek segítenek a szenzomotoros fejlődésben.

(A két korcsoport fejlesztése szorosan kapcsolódik, egymásra épül.)

Középsős korúak:

- a mesék terjedelme már hosszabb, leginkább történeteket mond el,
- szerepet kapnak az erkölcsi tartalommal bíró népmesék, állatmesék, és modern mesék is,
- a tervezett anyagot alkotják még a párbeszédű mesék, verses mesék, hosszabb láncmesék,
- a mondókák, kiszámolók, névcsőfólok, rövidebb terjedelmű versek tanulása, amelyek évszakokhoz, alkalmakhoz, nép életéhez, az ünnepekhez kapcsolódnak,
- a keresztény kultúra értékeinek közvetítése ünnepek idején Bibliai témájú rövid történetekkel történik.

Nagy csoportos korúak:

- ez a kor a mesehallgatás igazi ideje, képesek már verseket, verses meséket megtanulni
- hosszabb terjedelmű állatmeséket, tréfás meséket, a cselekményesebb népmeséket szívesen hallgatják,
- magyarság történelmét feldolgozó mondák megismertetése
- tündérmesék is beépülnek a gyermekek mesetárába,
- az óvónő ösztönzi őket az önálló mesemondásra, verselésre,
- kitalálhatnak maguknak történeteket, verskezdeményeket
- ismert meséket dramatizálhatnak közösen, igény szerint bábokkal is.

A gyermekek gondolkodása, szókinccse, nyelvi ismeretei mesemondással fejleszthetőek a legjobban.

Az élményfeldolgozás lehetőségei:

- bábozás,
- dramatizálás,
- szerepjáték,
- szituációs játék.

Megfelelő eszközöket, anyagokat, barkácsolási lehetőségeket kell biztosítani, hogy az élményeket el is játszassák a gyerekek.

Sikerkritériumok:

- nézegessenek szívesen és gyakran mesekönyveket,
- képesek legyenek kitartóan hallgatni és figyelni,
- örömmel várják a mesélést,
- szívesen verseljenek,
- igényeljék a mesemondást,
- próbálkozzanak önállóan is rövid mesét elmondani (erre jó alkalom a mesemondó délutánunk, az évfűzű),
- örömmel bábozzanak,
- képesek legyenek az élmények, a feszűltségek, a félelmek belsű, képi feldolgozására, s azt tudják szavakban is kifejezni.

VII/3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

3.1. A zenei nevelés célja:

A közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermek zenei ízlését. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének. Olyan programokat szervezünk, illetve olyan programokon veszünk részt, ahol a gyerekek közösen énekelhetnek szüleikkel, nagyszüleikkel.

- a zene iránti érdeklődés felkeltése,
- a befogadásra való képesség megalapozása,
- a zenei ízlés formálása,
- zenei anyanyelv kialakulása, kulturális értékeink (pl.: néptánc, népdal) megismerése.

3.2. Általános elvárások:

- igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal ismertessük meg a csoportot
- hogy minél több zenei élményhez juttassuk a gyerekeket,
- keltsük fel az érdeklődésüket a zene, a muzsika, a tánc iránt
- örömmel, felszabadultan énekeljenek, dúdolgassanak, táncoljanak
- a felnőtt minta, modell legyen a tevékenység során
- programjaink szervezésénél figyelembe vesszük a kortárs zenei művészet lehetőségeit,
- használja ki az óvodapedagógus a zene, a tánc közösségformáló, összetartó erejét, az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek fedezze fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét,
- minden csoportban biztosított a zenehallgatás lehetősége.
- az anyagok összeállításánál a csoportok képességét, életkori sajátosságát kell figyelembe venni.
- az anyagok között kell lennie a játszható énekes népszokásokat, hagyományokat felelevenítő játékoknak is: szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, lakodalmas
- a migráns, a nemzetiséghez tartozó gyermekek hazájának, kultúrájának értékeit is figyelembe kell venni a dal- és zeneanyag választásnál.

3.3. Feladatok életkori bontásban:

Bölcsődéseknél:

- megismerkednek ölbeli játékokkal, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak (kéz, ujj, lovagoltató játékok),
- ha kedvük van, egyszerű 3-4 hangból álló énekes játékokat játszanak el játékos mozdulatokkal (mozgással kísért, ritmusos dalok, melyek segítik a szenzomotoros fejlődést),
- ismerjék fel az egyszerű ritmushangszerek hangját,
- ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy kapcsolódjanak be a zenei játékokba.

Kiscsoportosoknál:

- megismernek 4-5 mondókát, amit a felnőttekkel, illetve egyedül is próbálnak elmondani,
- leutánoznak 10-15 énekes játékot,
- megtanulnak halkán és hangosan énekelni és beszélni,
- különböző mozdulatokkal utánozzák az egyenletes lüktetést,

- egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat játszanak el játékos, mozdulatokkal
- modern zenei alkotások beolvasztása a zenehallgatás anyagába, IKT eszközök bevonása
- alkalmakhoz, ünnepeinkhez illő dalok tanulása.

Középsősöknél:

- megismerkednek népi mondókákkal, amelyeket önállóan, egyenletes lüktetéssel kísérik,
- énekes játékokat ismernek meg,
- különböző dalokra játékokat találnak ki,
- megtanulnak 10-15 gyermekdalt,
- a körjátékok közül az egyszerű párválasztó, a szerepcserés és a sorgyarapító játékokat játsszák, először segítséggel, majd pedig önállóan kezdeményezik,
- használják a ritmushangszereket

Nagysoportosoknál:

- megtanulnak népi mondókákat, amelyeket ritmussal is kísérik,
- önállóan is játszanak énekes játékokat,
- megtanulnak alkalomhoz illő műdalokat,
- a tanultakhoz közösen kitalálnak szimbólumot, ami emlékeztet a dalokra, lehetőséget adva az ismétlésre, az élmények felelevenítésére,
- a gyerekek örömmel játsszák a kérdés-felelt játékokat is,
- az egyenletes lüktetés mellett megérik a dalok ritmusát,
- használják a ritmushangszereket,
- kitalálnak a daljátékokhoz táncos lépéseket,
- megtanulják a néptánc elemeit
- a tiszta éneklés érdekében a gyerekek minél gyakrabban énekeljenek.

Sikerkritériumok:

- **hallgassanak szívesen zenét,**
- **szeressék meg az énekes játékokat, örömmel, szívesen játsszák azokat,**
- **érzékeljék és utánozzák a gyors és lassú éneket,**
- **tudjanak halkán és hangosan énekelni,**
- **tudják megkülönböztetni a ritmust és az egyenletes lüktetést,**
- **szerezzenek minél több zenei élményt,**
- **ismerjék meg a zene, a tánc közösségformáló, összetartó erejét,**
- **tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni,**
- **ismerjék fel néhány hangszer hangját, hallás után az ismert dalokat**
- **merjenek egyedül is énekelni.**

VII/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A környező világ megismerésével a gyerekek forma és színeképzete gazdag, fejlődik szép iránti érzékük.

4.1. A tevékenység célja:

- a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi kifejezése,
- esztétikai élményekhez való juttatása,
- a kreativitás fejlesztése,
- pszichés élmények feldolgozása,
- a gyermek tér-, forma- és színeképzetének gazdagítása,

- képi gondolkodásuk fejlődése,
- ismerkedés a nemzeti szimbólumokkal
- különböző technikák megismerése.

4.2. Általános elvárások:

- a megfelelő minőségű és méretű eszközök biztosítása, mellyel kreatív tevékenységre ösztönözzük a gyerekeket,
- a munkához megfelelő légkört kell kialakítani,
- az asztaloknál kényelmesen kell elhelyezkedni,
- elérhető helyen kell tárolni az eszközöket,
- a heti tervekben életkorokhoz, csoport fejlettségi szintjéhez igazodóan meg kell pontosan nevezni a vizuális technikákat,
- ügyelni kell a megfelelő világításra, az elkezdett munkához megfelelő időt is kell biztosítani a nap folyamán bármikor,
- lehetőséget kell adni, hogy a gyerekek rácsodálkozhassanak a szépre, esztétikusra,
- tehetséggondozás céljából minden héten kézműves foglalkozásokat szervezünk, közösségi programjainkon a gyermekek munkái kiállításra kerülnek,
- ünnepeink előtt családi kézműves játszóházat tartunk, melyre minden pedagógusnak tudatosan kell készülnie.

4.3. Feladatok életkori bontásban:

Bölcsődéseknél:

- alkotójátékok során sokféle anyaggal ismerkedhetnek meg,
- felfedezik az anyagok tulajdonságait, a gyurkálás örömét,
- megismerkednek a papírral, ceruzával, gyurmával, festékkel,
- nagyméretű felületeken a szabad alkotás biztosítása
- a gondozónő által kezdeményezett tevékenységekbe kapcsolódjanak be a gyerekek,
- figyelem, motiváltság kialakítása

Kiscsoportosoknál:

- sok tapasztalatot kell szerezniük az anyagokról (nyomkodás, ütögetés, gyurkálás, simítás, sodrás, stb..)
- a kezdeményezett, tervezett témákhoz biztosítjuk a megfelelő agyagot, eszközt
- a gyerekek játszva ismerkednek meg az eszközökkel és technikákkal,
- használják a festéket, rajzolhatnak színessel, zsírkrétával, alkothatnak, papírragasztással, tépéssel, agyagba, homokba karcollással, nyomattal,
- ösztönözzük őket arra, hogy a fészekrajzból felismerhető formák alakuljanak ki,
- a szabad alkotás támogatása, az óvónői modell szerepe nagyon hangsúlyos

Középsősöknél:

- rajzukban megjelenik az ember ábrázolása,
- rendszeresen használják a ceruzát, színes ceruzát, zsírkrétát, filcet, ecsetet, közben megismerik ezek tulajdonságait,
- az eszközök kínálatában a változatosságra kell törekedni,
- a fentiekén kívül megismerkednek sokféle anyaggal pl: textil, fa, bőr, filc és különféle termékek,
- megpróbálhatják a vágást, hajtogatást, egyszerűbb fonást, gyöngyfűzést, varrást.

- a gyerekek az elkészített alkotásait kitesszük a faliújságra, majd összegyűjtjük a saját mappájukban, amit év végén kapnak meg,
- képesek már közösen alkotni, megtapasztalják az együttes kreatív munkát.

Nagycsoporthoz:

- az emberábrázolás egyre tökéletesedik,
- próbálkoznak saját élményeken alapuló témák megrajzolásával, pl.: mese, kirándulás, színházi előadás élménye,
- munkáikban most már érvényesül az egyéni elképzelés,
- vegyes technikákat használnak biztonsággal, (pl. mozaik, szövés)
- rendszeresen készítenek nem csak alkalomra ajándékot szüleiknek, testvéreiknek, a kicsiknek, vagy a vendégeknek

Sikerkritériumok:

- helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót,
- bátran használják az eszközöket, színeket,
- örömmel, saját kezdeményezésre alkossanak,
- használjanak minél több természetes anyagot,
- dolgozzanak önállóan,
- szem-kéz koordinációja összerendezett,
- ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni,
- ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára,
- segítsenek környezetük díszítésében,
- lássák meg, csodálkozzanak rá a szépre

VII/5. A külső világ tevékeny megismerése

A közvetlen élményeken, megfigyelésen, tapasztalatszerzésen alapuló, kísérletezéssel, kipróbálással, szenzomotoros érzékeléssel egybekötött tevékenységek hatására fejlődik a gyermek érzékenysége környezete iránt, pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, emberi alkotásokhoz.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit, tematikáját mindig az aktuális évszakok, időszakok, események, ünnepek határozzák meg.

5.1. A tevékenység célja:

- az anyag feldolgozásába matematikai tartalmú ismeretek beépítésével segítjük a gondolkodási műveletek fejlődését,
- matematikai fogalmakkal való ismerkedés, relációk, mértetek, formák, színek megtapasztalása, megfigyelése,
- a közvetlen környezetben való biztonságos eligazodás támogatása,
- az évszakok, a növények, az állatok megismerésével lehetőség van a színek és a formák felismerésére, az ok-okozati összefüggések megértésére, az időrendiség megtapasztalására,
- helyes magatartásformák kialakítása, viselkedésminták átadása a környezet- és természetvédelem terén.

5.2. Általános elvárások:

- a környezet megismerése és megszerettetése (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok, illetve épített környezet, épületek, hulladékkezelés, falu, város),
- a környezetvédelemmel kapcsolatos teendők megalapozása,

- ismertessük meg a gyermekekkel az életkori sajátosságok, és a csoport fejlettségét figyelembe véve, a hazai tájegységek jellemezőit, a helyi, a közvetlen környezetünk hagyományait,
- az óvodapedagógus feladata, hogy elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosítson a spontán ismeretszerzésre, megfigyelésekre, kísérletezésre,
- ennek érdekében minden tematikában hangsúlyosan tervezze, tudatosan valósítsa meg csoportjában a külső világ tevékeny megismerését szolgáló céljait, feladatait,
- a természetvédelemhez a természet megismerésén keresztül vezet az út, ezért az óvónő személyes példájával vezesse rá a természet és a környezet védelmére a gyerekeket,
- évszakoknak megfelelő gyűjtsön közösen a gyermekcsoporttal terméseket, levelet, növényeket, zöldségeket, szervezzen szüretet, almaszedést stb.,
- a gyerekeket séták alkalmával ismertesse meg saját lakóhelyük infrastruktúrájával (boltok, fodrász, posta, orvosi rendelő stb..),
- közben használja ki a viselkedési formák gyakorlására adódó lehetőségeket,
- séták, kirándulások alkalmával, a csoportokban lévő KRESZ szőnyeg, a közlekedési témájú társasjátékok, könyvek, kártyák segítségével gyakorolják a helyes közlekedési szabályokat,
- szervezzen olyan kirándulásokat, ahol a gyermekek megtapasztalhatják a nagyvárosi közlekedést, az ehhez kapcsolódó szabályrendszert, közlekedési eszközöket,
- töltse meg az óvodapedagógus a tevékenységeket matematikai tapasztalatok megszerzésére irányuló tartalmakkal.

Ezen célok és feladatok megvalósulását segítik az általunk – immár hagyományként évente ismétlődő – tervezett, szervezett és megvalósított tematikák, tevékenységek: **szelektív hulladékgyűjtés, jeles zöld napok az óvodában és erdei óvodai programunk, papírgyűjtés, állatkerti kirándulás, csoportos kirándulások, madáretetés.**

Lehetőség szerint évente egy alkalommal rendezünk a rendőrség bevonásával KRESZ-napot is.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, fejlődik tér, sík és mennyiségi szemlélete, az időhöz való viszonyulása, ezen ismeretek átadására megfelelő táptalaj az óvodai nevelésben a külső világ tevékeny megismerése.

5.3. Feladatok életkori bontásban:

Bölcsődéseknél:

- még nem tevékenyen, hanem szemlélőként ismerkednek meg rövid séták alatt a közvetlen környezettel
- megismerkednek az évszakok fő jellemzőivel
- az alapszínekkel, és formákkal
- megneveznek a környezetünkben élő állatokat, hangjukat
- tapasztalatokat gyűjtenek az általuk ismert zöldségekről, gyümölcsökről
- megmutatja a főbb testrészeit

Kiscsoportosoknál:

- tevékenyen, kezdeményezés formájában ismerik meg a külső világ számukra legalapvetőbb jellemzőit (pl.: évszak, időjárás, állatok, növények stb.)
- terménygyűjtögetés során tapasztalatok gyűjtenek
- már megnevezik az alapszíneket, az alapvető formákat, a nagyságot
- az óvónő által feltett egyszerű kérdésekre adekvátan válaszol az élőlényekről
- folyamatosan megismerik a lakóhelyük infrastruktúráját
- egyre ügyesebben közlekednek

- ismerjenek meg néhány foglalkozást
- megnevezi a fő testrészeket, azok funkcióit

Középsősöknél:

- bővebb ismeretekkel rendelkezik a környezetével kapcsolatosan (pl.: összefüggéseket vesz észre, magyarázatokat tud adni egyszerű összefüggésekre)
- érzékeli az időrendi sorrendiséget
- kezdenek kialakulni az alapvető matematikai kompetenciák
- az 5-ös számkörben eligazodik
- séták, kirándulások alkalmával bővíti ismereteit
- alkalmazza alapvető környezetvédelmi ismereteit
- ismerkedik a közlekedés szabályaival, a legegyszerűbb szabályokat betartja
- kezd kialakulni a dominancia, a téri tájékozódás képessége
- színismerete bővül
- ismeri az érzékszerveket, azok funkcióit, kialakul a testséma ismeret

Nagycsoportosoknál:

- matematikai érdeklődésük szerteágazó, összefüggéseket felfedeznek és tapasztalnak,
- 10-es számkörben biztonsággal mozognak
- az iskolaérettség kritériumainak megfelelően alakul: számfogalom, figyelem, feladattudat, feladattartás, szabálytudat, szocializációs képesség
- képes önálló munkavégzésre
- kialakul a sorrendiség, a dominancia, a szerialitás, alak-forma állandóság, az analízis-szintézis
- olyan szinten ismeri a környező világot, hogy ok-okozati összefüggéseket meglát és megmagyaráz
- az énkép és a testkép tudat kialakul
- ismerje meg a közösséghez való tartozás élményét, váljon igényévé
- nemzeti identitástudat kialakulása

Sikerkritériumok:

- **igazodjanak el biztonságosan a környezetükben, (tudja, hol lakik, mi a címe, tudja szüleinek nevét, foglalkozását, tudja az óvoda nevét)**
- **tájékozódjanak jól a térben,**
- **számfogalma 10-es számkörben mozogjon,**
- **ismerjék az irányokat, az alapvető formákat,**
- **képes részekből az egészet kirakni,**
- **képes halmazokat összehasonlítani, szétválogatni,**
- **tanulják meg a jobb és a bal megkülönböztetését, névutók megnevezését és alkalmazását,**
- **tartsák be a közlekedési szabályokat, alkalmazzák azokat helyesen,**
- **ismerjék az évszakokat és azok jegyeit,**
- **ismerjék a mennyiségekkel kapcsolatos fogalmakat (több, kevesebb stb..)**
- **önállóan ápolják a növényeket, gondozzák az állatokat.**

VII/6. Mozgás

Életkori sajátosságokra és spontán érése épülő gyermeki tevékenység, amely átöleli az egész napot. A következő területeket figyelembe véve tudatosan építjük bele a gyermekek mindennapjaiba:

- a pszichomotoros fejlődés,
- képességek, készségek fejlesztése
- mozgáskoordináció intenzív fejlődése
- a gondolkodás, a probléma megoldás készsége
- figyelem, szabálytudat kialakítása
- az erő, az állóképesség és teherbírás
- szocializáció és a kommunikáció folyamata

6.1. Megvalósulása:

- szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- tervezetten, szervezett mozgásos tevékenységekben
- mindennapi testnevelésben
- családi napok alkalmával
- igény szerinti mozgásfoglalkozásokon – Sport-manó, Ovi-foci, stb.

6.2. A tevékenység célja:

- a gyermekek mozgásának harmonizálása, a képességek fejlesztése játékos módon, a mozgáskedv felkeltése,
- a nagymozgások összerendezése, majd a dominancia alakulásának segítése, a szem-kéz, majd szem-láb koordináció tökéletesítése,
- a finom-motoros mozgásfejlődés segítése,
- fő hangsúly a rendszeres mozgáson van, hiszen minél több lehetőség van a test mozgatására, annál fejlettebb a központi irányító, az agy,
- a gondolkodási műveletek fejlődésének támogatása,
- hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet,
- hogy bátran, örömmel mozogjanak a gyerekek a csoportszobában és az udvaron egyaránt,
- hogy megismerje a gyermek saját testét, testrészeit, képességeit, alakuljon ki a reális én-kép, testtudat,
- hogy ismerjen és kövessen a szabályokat, fejlődjön figyelme, türelme, alkalmazkodó készsége,
- hogy tudjon sikereinek örülni, alakuljon ki a versenyszellem,
- hogy ismerjen meg csapatjátékokat, tudja az eszköz biztosan, helyesen használni.

6.3. Általános elvárások:

- a tervezetten, szervezett csoportos mozgásos tevékenységek anyaga a testnevelési módszertani könyvek által kidolgozott útmutatás alapján valósul meg a gyerekek képességének, a csoport fejlettségének megfelelően,
- a mozgáshoz is megfelelő hely és minőségi eszközök szükségesek, ezek biztosítása az óvodapedagógusok feladata
- minden gyermek saját fejlettségének, képességének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelően mozoghasson,
- fontos, hogy bátran, örömmel mozogjanak a gyerekek a csoportszobában és az udvaron egyaránt,
- a felnőttek hozzáállása, pozitív viszonyulása a sporthoz, a mozgásos játékokhoz,
- időt kell adni a próbálkozásokra, a gyakorlásra, ügyelni kell az egyéni tempóra,

- begyakorlás után lehet csak nehezíteni a feladatokon, a mozgásformákon,
- biztosítani kell, hogy a gyermekek az eszközökkel kapcsolatban minél több tapasztalatot szerezzenek, kiismerjék azokat,
- eszközhasználatnál elengedhetetlen azok biztonsága és rendeltetésszerű használata,
- a balesetvédelmi szempontokat be kell tartani és tartatni.

6.4. Feladatok életkori bontásban:

Bölcsődéseknél:

- nagymozgások (kúszás, mászás, járás) fejlődésének segítése,
- az egyéni eltérések figyelembe vétele nagyon hangsúlyos,
- szinte az egész napot átölelő, szabadon választott mozgásformák gyakoroltatása,
- mozgásfejlesztő eszközök biztosítása bent és kint egyaránt,
- saját testével való ismerkedés, mozgás és gondozási feladatok közben,
- testmozgással kísért ritmikus mondókák, dalok,
- egyszerű közlekedési eszközökön való mozgásformák begyakorlása (pl.: kismotor, futó bicikli)

Kiscsoportosoknál:

- a nagymozgásokat kell fejleszteni, főleg spontán, szabadon választott mozgásformákon keresztül
- az óvodapedagógus figyelemfelkeltő eszközöket használ motivációként,
- a gyermekek különféle irányban és feladattal futásgyakorlatokat végeznek,
- megismerkednek az ugrásgyakorlatokkal (szökdelés, ugrálás),
- labdagyakorlatokat végeznek (hajítás, gurítás, elkapás),
- támaszgyakorlatokat csinálnak (csúszás, kúszás, mászás),
- ismerjék a kézi szereket (labda, babzsák, karika, szalag),
- talajtorna terén pedig szerepet kap az egyensúlyozás,
- gurulás a test hossz tengelye körül.

Középsősöknél:

- a nagymozgások bonyolódnak, egyre nehezebbé válnak,
- fontos az egyensúly és koordináció fejlesztése,
- különféle futógyakorlatokat végeznek, magasságokat, mélységeket megismerve (fel-le lépés, átbújás),
- ugrásgyakorlatokat végeznek (egy lábon, páros szökdelés),
- a labdagyakorlatoknál nagy szerepe van az ügyességnek (célba dobás, kétkezes, egykezes dobások),
- a csapatjátékok alapjainak megismerése,
- biztonsággal használják a tornaszereket (zsámoly, szőnyeg, pad),
- szem-kéz, szem-láb koordinációját segítő gyakorlatok előkészítése,
- talajtorna gyakorlatokat végeznek,
- egyre többször kerül előtérbe a grafo- és a finommotorika fejlesztése.

Nagycsoportosoknál:

- a nagymozgások, az egyensúly, a koordináció tökéletessé fejlődnek,
- saját testük ismeretéből énkép, testkép alakul ki,
- megismerkednek a szabályjátékokkal és alkalmazkodnak hozzá (sorversenyek, váltóversenyek),
- a csapatjátékokat szívesen játsszák, önállóan is képesek egyszerűbb szabályok alkotására,
- ugrásokat végeznek (magas és távolugrás),

- négyütemű gyakorlatokat hajtanak végre utasításra,
- a labdagyakorlatoknál, páros gyakorlatoknál ügyesednek,
- a sportszereket tudatos használatának begyakoroltatása,
- a talajtorna gyakorlatok tökéletesítése,
- téri orientációs képességük, dominanciájuk fejlesztése,
- hangsúlyossá válik a grafo- és a finom-motorika.

Az udvari játékállománnyal (csúszdák, fa és fém mászóakák, lengőhinták) tudjuk támogatni, hogy próbára tehessék ügyességüket, bátorságukat, életkoruknak megfelelően, mértékben és mennyiségben. A balesetek elkerülése érdekében a gyerekekkel közösen ki kell alakítani (pl. a biciklizéshez kapcsolódó) szabályokat.

A tornaszerek egyes elemei a csoportszobákban is rendszeresen használhatók (kendők, labdák, kötelek, karikák, rudak, babzsákok, egyensúlyozók).

Folyamatosan biztosított a csoportos mozgástevékenység hetente egy alkalommal a faluház tornatermében, felszerelésekkel (zsámolyok, padok, bóják, szivacsok, labdák, kapuk, különféle kézi eszközök), illetve hetente kétszer szervezünk Sport-manó edzéseket életkori bontással, valamint a Bőnyi Sport Egyesület két edzést tart az iskola tornatermében.

Az óvodában és a bölcsődében is minden alkalmat meg kell ragadni a gyermekek mozgásának kielégítésére, nem maradhat el nap szabadban való tartózkodás nélkül.

A mindennapos mozgás a csoportokban délelőtt és délután is folyhat, melyet lehetőleg a szabadban jó levegőn kell tartani.

VII/7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiség fejlesztés fontos eszköze, a játékból kiinduló munka jellegű tevékenység, amelyben a pedagógusnak mintát kell adnia. Ehhez a tevékenységhez is elengedhetetlen a megfelelő hely, idő, eszköz a folyamatosság érdekében. A feladatadaskor a differenciálás elvének, az életkori sajátosságoknak való megfeleltetésnek kell érvényesülnie.

Az értékelésnél ügyelni kell arra, hogy

- folyamatos,
- személyes
- konkrét, érthető
- reális
- a gyermekekhez mérten fejlesztő, ösztönző hatású legyen.

Az óvónő motiválja a gyereket úgy, hogy minél vonzóbb legyen számára a tevékenység. A módszerek és munkaformák változatosak, közös és egyéni, páros és mikro-csoportos, a témától és a gyerekek ismereteitől függően. Ilyen tevékenységek az óvodai nevelésben az önkiszolgálás, felnőttek munkájába való bekapcsolódás, önálló megbízások, csoportosan végzett, közös munka, növény-, és állatgondozás. Feladatunk a munka jellegű tevékenységek tervezése, szervezése, együttműködő segítése, reális, rendszeres értékelése, pozitív megerősítése.

Bölcsődéseknél:

- a gondozónő folyamatos segítségével zajlanak a munka jellegű tevékenységek (pl.: étkezés, mosdó használat)
- öltözködés során sok segítséget igényelnek életkori sajátosságuk miatt
- ezen a területen a családi nevelést kiegészítjük, illetve korrigáljuk
- a gondozási tevékenységnél kiemelt feladatunk a szobatisztaságra való szoktatás
- legfontosabb szempontunk a szülői házzal kialakított szoros együttműködés

Kiscsoportosoknál:

- az önkiszolgáló tevékenységek fokozatosan előtérbe kerülnek (pl.: mosdó használat, étkezés során)
- az öltözködésben önállóságra ösztönözzük a gyerekeket
- lehetőséget biztosítunk arra, hogy bekapcsolódjanak a dajka és a gondozónő munka jellegű tevékenységébe
- bevonjuk a gyerekeket az intézmény és annak közvetlen környezetének rendben tartásába
- eszközt és teret adunk a funkciógyakorlásra
- egyszerű szabályok alkotásával kialakítjuk a csoportszoba rendjét

Középsősöknél:

- megkezdődik a naposi tevékenység (kezdetben lehetőségként később feladatként),
- önállósodik az öltözködésben, mosdóhasználatban, saját testi szükségleteinek ellátásában, ruháinak elrakásában
- alkalmanként segítséggel végeznek higiénés tevékenységeket (pl.:asztalok letörlése)
- segítenek a hulladékgyűjtési akciókban, a szemétgyűjtésben
- gondoskodnak a madáretetésről,
- egyre több önálló tevékenységet vállalnak be (pl.: növények gondozása, udvarrendezés, teremrendezés),
- kisebb megbízatásokat végeznek
- ismeri a terem rendjének szabályait, önállóan rakodik bent és kint egyaránt

Nagycsoportosoknál:

- mindennapos feladatuk a naposi tevékenység, önállóan mernek, öntenek, kiszolgálják önmagukat és társaikat is
- ismerik a kulturált étkezési szokások szabályait, a termet, az étkezdét rendben hagyják maguk után (segítséggel pakolnak, söpörnek stb.)
- önállóan öltözködnek, elrendezik ruháikat
- saját higiénés szükségleteiket önállóan kielégítik, a csoportban évente egyszer nagytakarítást végeznek
- önállóan ágyaznak, s teszik el ágyukat,
- utasításokra megbízatásokat, munkafolyamatokat hajtanak végre
- igénylik a környezetük rendjét, s aktívan tesznek is ezért (székek felrakása stb.)
- ismerik a használati eszközök biztonságos használatát
- vigyáznak társaik és önmaguk épségére

Sikerkritériumok:

- **a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint végezzék el,**
- **étkezésnél helyesen használják az evőeszközöket,**
- **öltözködésnél önállóak,**
- **a munkajellegű feladatokat önállóan és felelősséggel hajtsák végre,**
- **gondozzák a növényeket, biztonsággal használják a szerszámokat,**
- **ügyeljenek környezetük rendjére,**
- **önként vállaljanak kisebb megbízatásokat,**
- **felszólítás nélkül is segítsenek egymáson,**

- vigyázzanak saját maguk és társaik testi épségére,
- dolgozzanak együttműködve, közös célért
- szívesen, biztonsággal, önállóan végezzék a naposi munkát.

VII/8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodai nevelésben a tanulás más tartalmakon keresztül valósul meg, mást jelent, mint az iskolai tanulás- tanítás folyamata. A pedagógus feladata, hogy a tanulási folyamatot segítse, motiválja a gyermeket, ismerje meg a kiinduló állapotot, s az ehhez szükséges feltételeket megteremtse. E mellett vegyi figyelembe az életkorokhoz viszonyítva biztosítsa. Egyéni, pozitív irányú értékeléssel támogassa, segítse a gyermeki személyiség kialakítását.

7.1. Jellemzői:

- minden tevékenységbe beépül, az egész óvodai életet átfogja
- állandóan jelen van, folyamatos és egyéni ütemben történik
- utánzáson, illetve spontán tevékenységben valósul meg
- tapasztalatszerzésen, megismerésen alapszik
- a személyes kíváncsiság és érdeklődés működteti

7.2. Formái:

- utánzásos, mintakövető, szokásalakító
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéshez kötött tanulás
- irányított megfigyelés, felfedezés, KÍSÉRLET
- kérdés-feleletszerű ismeretszerzés
- problémamegoldás

7.3. Célja:

- a gyerek felfedezze saját képességeit, adottságait
- ismereteit, tudását bővítse
- ismerje meg a körülötte lévő világ történéseit, jellemzőit
- alkalmazkodjon környezetéhez, és képes legyen azt befolyásolni
- az iskolába lépéshez szükséges kompetenciákat elérje

7.4. Általános elvárások:

- a tanulást támogató környezet megteremtése
- az előzetes ismeretekre, tudásra való építkezés
- tapasztalást, megfigyelést, aktivitást, felfedezést segíteni
- gyermeki kíváncsiság felkeltése, megfelelő mennyiségű, minőségű inger biztosítása, tudatos, tervezett motiválás
- problémamegoldó, logikus gondolkodás fejlesztése

7.5. Feladatok életkori bontásban:

Kiscsoportosoknál:

- a tanulás kötetlen teljes óvodai életet átölelő
- önkéntes tevékenységbe épülő, folyamatos ismeretszerzés
- a tanulás folyamatát motiválással, figyelemfelkeltéssel serkentjük

Középsősöknél:

- a tanulásban megjelenik a kötött forma főként kezdeményezéssel bizonyos tevékenységekben
- szándékos irányítással történő fejlesztés mellett az élményszerzés, a sikerek motiválják a tanulási folyamatot
- elkezdődik a jártasságok és készségek kialakulásának folyamata
- képes legyen egyre hosszabb ideig tartó figyelemkoncentrációra

Nagycsoportosoknál:

- állandósul a nap folyamán legalább egyszer a kötött tevékenység forma
- a siker és a kudarc feldolgozását, a szabályok követését tanulja meg
- együttműködésre ösztönözzük a tanulási tevékenységekben
- legyenek önálló gondolatai, probléma megoldó gondolkodása alakuljon ki
- figyelemkoncentrációja, emlékezete életkorának megfelelő legyen
- az iskolai érettséghez szükséges kompetenciákat érje el.

Sikerkritériumok: (kompetenciák)

- **szociális érettség**
- **mozgás, téri tájékozódás**
- **munka érettség**
- **általános tájékozottság**
- **mennyiség fogalom**
- **beszéd**
- **megfigyelés, emlékezet, gondolkodás**

VIII. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

CXC. nemzeti köznevelésről szóló tv. értelmében, SNI-s az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, vagy tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi,- érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Intézményünk alapító okirata szerint biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételek ezen gyermekek befogadására, nevelésére és ellátására.

Számunkra sajátos nevelési igényű a kiemelkedően tehetséges gyermek is, kiknek gondozása, fejlesztése elsősorban a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata. Ő az, aki felfedezi, meglátja a tehetséget és felkutatja a lehetőségeket a tehetség teljes körű kibontakoztatásához.

8.1. Személyi és tárgyi feltételeink:

- a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, fejlesztő, gyógypedagógiai asszisztens, logopédus foglalkoztatása,
- speciális fejlesztő eszközök megléte és folyamatos beszerzése,
- folyamatos kapcsolattartás a nevelési tanácsadóval, illetve a szakértői bizottsággal (gyógypedagógus feladata),
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások,

- a kiemelten tehetséges gyerekek külön foglalkozásokon igény szerint vehetnek részt, melyhez szükséges feltételeket biztosítjuk (pl.: kézműves foglalkozás, nyelvtanulás, mozgás)

8.2. Pedagógiai feltételek:

- módszerek, terápiaik, technikák szakmai megválasztása és alkalmazása,
- speciális eszközök használata,
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása,
- egyéni, mikro csoportos foglalkozások szervezése,
- az óvodai dolgozók és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására,
- együttműködés a családdal.

8.3. Cél:

- a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége,
- segíteni a gyermekek beilleszkedését, integrálódását,
- biztosítani kell, hogy képességük javítása szakemberek segítségével történjen,
- nagyobb mértékű differenciálást kell kapniuk,
- a velük való foglalkozások során a szokásostól eltérő eljárások fordulhatnak elő, melyhez alkalmazkodunk,
- különleges gondozást kell biztosítani számukra,
- a sajátos nevelési igényű gyermek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

8.4. Óvodapedagógusok feladatai:

- gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők,
- az óvónőnek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítani, amelyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése),
- a vele kapcsolatos elvárásokat fogyatékoságának mértéke határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota határozza meg,
- ki kell alakítani alkalmazkodó készségét, akaraterejét fejleszteni kell, önállóságra kell tanítani, együttműködésre kell ösztönözni,
- kapjon annyi segítséget, hogy önállóan tudjon cselekedni,
- speciális eszközök használata a vele való foglalkozások során,
- a nem, vagy kevésbé sérült funkciókat tudatosan kell fejleszteni,
- fejlesztése a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, egyéni fejlesztési tervére épül.

8.5. Gyógypedagógus feladatai:

- szoros együttműködés az óvodapedagógusokkal, szülőkkel, szakértői bizottsággal, logopédussal,
- egyéni nyomon követés és ennek dokumentálása, mérés- értékelés elvégzése,
- egyéni, mikro csoportos fejlesztési terv kidolgozása, ennek megvalósítása,
- megfelelő idő, hely, módszer, fejlesztési eszköz kiválasztása,
- érthető, egyértelmű kommunikáció, szókincsbővítés,
- képességek kibontakoztatása, készségek fejlesztése,
- szükség esetén jelbeszéd használata,

- a különböző nevelési tevékenységek beépítése a munkájába (pl.: mozgás, ritmusfejlesztés)
- folyamatos önképzés a felmerülő problémák megoldása okán,
- az óvónő által fejlesztésre javasolt gyermekek bevonása a fejlesztési körbe.

8.6. Tehetségek támogatása óvodánkban:

Az óvodás korú gyermek esetén, szemléletünk szerint tehetségígéretekről, tehetségre irányuló hajlamról beszélünk. Az adottságok megfelelő támogatással (családi, intézményi) fejlődhetnek kiemelkedő képességekké, esetleg tehetséggé. Óvodai nevelésünk segíti ezt a folyamatot, támogatja, hogy felszínre kerüljenek a kiemelkedő képességek. A tehetséges óvodás átlagtól eltérő viselkedésszempontokat hordozhat (pl.:gyorsabban tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, sokat beszél, nehezebben tűri a kudarcot, tartja be a csoportszokásokat) melynek elfogadása, elfogadtatása fontos szerepet tölt be.

- tehetségterület beazonosítása, dokumentálása,
- erősségek differenciálással történő támogatása, tovább fejlesztése,
- szükséges tárgyi, infrastrukturális feltételek megteremtése,
- személyi feltételek biztosítása, szükséges kapcsolatok kiépítése,
- elfogadó légkör megteremtése,
- motiváltság fenntartása folyamatos ösztönzéssel, pozitív megerősítéssel,
- komplexitás szemléletének érvényesítése.

Sikerkritériumok:

- a meglévő hátrányok, elmaradások a lehető legkisebbre csökkentése
- a benne lévő értékek megerősítése, fejlesztése, esetlegesen felmerülő tehetség kibontakoztatása (pl.: autista)
- felkészíteni az iskolai integrációra
- meggyőzni a szülőt a gyermek számára legmegfelelőbb intézmény kiválasztásáról
- a szülő segítése a gyermeke állapotából adódó hátrány elfogadására
- a gyerek beilleszkedjen a csoport életébe, ismerkedjen meg a szabályokkal, tartsa be azokat, képes legyen önálló életvitelre (pl. önkiszolgálás)
- tehetségek kibontakoztatása, támogatása, megfelelő mederbe terelése

IX. NEMZETI, ETNIKAI, KISEBBSÉGI ÉS MIGRÁNS FELADATOK

Mivel településünkön kis létszámban vannak jelen nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó családok, akik jól integrálódtak a magyar lakossághoz, ezért intézményünk külön nemzeti, etnikai óvodai nevelési programot nem dolgoz ki. Az óvodába járó gyermekek integráltan nevelkednek. Fő célunk, hogy támogassuk őket az integrációban.

Beíratáskor a szülők megismerik a programunkat, nyilatkoznak arról, hogy elfogadják-e a Szívárvány Nevelési Programot. Ha igény merül fel, lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek saját kultúrájukkal, nyelvükkel, hagyományaikkal. Ebben az esetben vesszük fel a kapcsolatot, és segítséget kérünk a nemzetiségi, kisebbségi önkormányzatoktól, illetve nemzetiségi szervezetektől. (pl.: nyelvoktatás stb.)

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést. Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.

Az egyéni bánásmód elvét az ő esetükben is érvényesíteni kell, az óvónő inkluzív szemléletével segíti a gyermek integrálódását.

Az óvónő feladatai:

- a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése,
- a többi gyermekkel való megismertetés, elfogadtatás,
- más kultúra, vallás, viselkedés, étrend, borszín bemutatása a gyerekeknek,
- játék, mese, vers, ének, zene, tánc felhasználása a mindennapokban,
- segíteni a migráns gyermeket a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

Sikerkritériumok:

- **a migráns, kisebbségi kisgyermek is szívesen jár óvodába,**
- **a gyermekcsoportban egyenrangú tagnak érezzék magukat,**
- **szívesen játszanak társaikkal,**
- **megértik a magyar szavak jelentését, szavakat, tőmondatokat képes kimondani.**

X. GYERMEKVÉDELEM

Az óvoda éves munkaterv melléklete az éves gyermekvédelmi terv. Óvodánk jelzőrendszerként működik.

Gyermekvédelmi munkát végez az óvoda vezetője és az óvónők is. A felmérések az év elején, illetve folyamatosan történnek. Ennek táblázatos kimutatása is megtörténik.

Az alapellátás feladata a megelőzés, segítségnyújtás a gyermekek gondozásához, neveléséhez. A gyermekvédelmi munka segítőtársai, illetve együttműködői: az orvos, a védőnő, az önkormányzat, a Gyermekjóléti szolgálat munkatársai, a szociális bizottság, nem utolsósorban az óvoda gyermekvédelmi felelőse.

Az óvoda gyermekvédelmi felelőse csak nyilvántartja a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, akiknek státuszát a jegyző határozatban állapítja meg, és juttatja el az intézménynek. Szükség esetén együttműködik, segít a problémák megoldásában. Minden pedagógusnak kötelessége támogatni munkájában.

Az általános elvárások közül a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség nagyon fontos.

10.1. Cél:

- a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése,
- hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára
- végső célunk, hogy ők is sikeresen kezdjék meg iskolai tanulmányaikat.

10.2. Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- kapcsolattartás, szükség szerint családgondozó, védőnő segítségét kérni,
- térítési díj csökkentésének szorgalmazása,
- felterjesztés segélyre,
- nyilvántartás vezetése,
- beszámoló készítése,
- óvodáztatási támogatással kapcsolatos ügyintézés.

10.3. A segítségadás lehetséges formái:

- rendszeres nevelési segély, (GYVT- önkormányzat)
- időszakos nevelési segély, (javaslat tétel)
- személyes kapcsolat, konzultáció
- étkezési hozzájárulások, (élelmezésvezetővel együttműködve)
- ingyenes étkezés.

A felsoroltak javaslatát követően, valamint a szociális bizottság általi megtárgyalása után önkormányzati finanszírozásból kerülnek kifizetésre.

XI. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

11.1. Mérés:

Az óvodában a mérés leghitelesebb módszere a **megfigyelés**, ami történhet spontán, vagy tervezett módon egyaránt. Az óvodapedagógus meghatározott időközönként, területenként megvalósítja, dokumentálja, majd az eredményekről a szülőt tájékoztatja. **A mérés nem cél, hanem eszköz a gyermek fejlettségi szintjének megállapításához.**

A fejlődés követésére kidolgozott mérési rendszer biztosítja, hogy az óvodába lépéstől az iskolakezdésig az óvodapedagógus és a szülő reális képet kapjon a gyermek egyéni fejlettségéről. A mérési eredmények alapján készülnek az egyéni fejlesztések tervei, s ez ad alapot a csoport-, valamint intézményi szintű fejlesztési irányok kijelölésére is.

Feladat	Időpont	Dokumentum
Bemeneti mérés – egyéni fejlettség	óvodába lépés előtt	Anamnézis
Beszoktatási tapasztalatok	beszoktatás közben	Óvónői feljegyzések
Iskolaérettségi vizsgálat	szeptember végéig március végéig	Meixner féle diszlexia-prevenációs teszt Fejlődésnapló
Testsúly, magasság	október február	Fejlődés napló
Motorikus mérések	november február	Fejlődésnapló
Emberábrázolás	november	Goodenough féle elemzés
Egyéni képességek vizsgálata	november végéig március végéig	Fejlődésnapló
Érzelmi érettség vizsgálata	december március végéig	Fejlődésnapló

A mérések eredményeit egyéni Fejlődésnaplóba rögzítjük, mely alapján készülnek az egyéni fejlesztési tervek.

11.2. Értékelés:

A gyermek akkor fejlődik az értékelések hatására, ha főként pozitív megerősítést, biztatást támogatást kap, így tud önfeledten játszani, megfelelően fejlődni. Nagyon fontos az egyéni képességek feltérképezése, hiszen ehhez mérten tudunk reális értékelést adni, tehát a gyermeket önmagához mérten, differenciáltan kell értékelni. Az óvodapedagógus az értékelést fontos személyiség és közösségfejlesztő eszközként használja. Arra kell törekednünk, hogy a gyerekek pozitív megerősítést kapjanak a tevékenységek során, mely folyamatos, konkrét és fejlesztő értékelést jelent, ami segíti az én-kép és reális önértékelés alakulását, fejlődését. A tárgy jutalmazást mellőzzük.

Módszerei:

- szóbeli közlés (pozitívumok, erősségek kiemelése, negatívumok megbeszélése, dicséret)
- metakommunikációs eszközök (kacsintás, bólintás, mosoly)
- testi kontaktus (simogatás, ölelés)

11.3. A pedagógiai-szakmai munka értékelése:

Feladat	Időpont	Dokumentum
Nevelési feladatok értékelése	félévente	Csoportnapló
Tematikák, Tevékenységi tervek értékelése	negyedévente	Csoportnapló
Gyermekek egyéni fejlesztésének értékelése	félévente	Egyéni fejlesztési tervek
Csoport év végi értékelése	évente	Csoportnapló

XII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI**Partner szinten:**

- Családok,
- Fenntartó,
- Iskola,
- Mini bölcsőde,
- Gyermekvédelmi és családsegítő szolgálat,
- Egészségügyi szervek,
- Kisebbségi önkormányzat.

Társadalmi szinten:

- Szülői Munkaközösség,
- Vöröskereszt,
- Nyugdíjas egyesület
- Helyi vállalkozások,
- A falu lakossága

Szolgáltatói szinten:

- Oktatási Hivatal,
- Nevelési Tanácsadó,
- Tanulási képességet vizsgáló Szakértői Bizottság,
- Kistérségi Társulás

Az óvoda és a család:

- szülőértekezletek
- fogadóórák
- munka délutánok, játszóházak
- közös ünnepélyek, családi napok
- szükség szerint családlátogatás

Az óvoda és a fenntartó:

- a képviselő testület ülésein való részvétel
- közös ünnepek
- napi munkakapcsolat, a feladatok közös megbeszélésétől a megvalósításig.

Az óvoda és az iskola:

- nagycsoportosok iskolalátogatása, iskolacsalogató
- közös szülői értekezlet
- helyi, intézményi ünnepek

Óvoda és bölcsőde:

- napi kapcsolat, közös elvek szerinti nevelési célok, feladatok
- egységes tervezés, szemlélet a tevékenységek terén
- szükség esetén szakmai segítséget ad a módszertani bölcsőde a bölcsődés korú gyermekek gondozásával és nevelésével kapcsolatosan

Óvoda és a Gyermekvédelmi és jóléti szolgálat:

- igény szerint, probléma esetén
- esetmegbeszélések, szakmai konzultációk
- közös gyűjtések

Óvoda, bölcsőde és az egészségügy:

- orvos, védőnő időszakos vizsgálat, konzultáció

XIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

2018. szeptember 1-től a Bőnyi Szivárvány Óvoda Nevelési Programját az intézményvezető jóváhagyás előtt

Véleményezte:

..... SZM elnök

..... SZM tag

Elfogadta (nevelőtestület)

Gyüre Ilona óvónő

Csernákné Bánóczi Beáta óvónő

Kun Attiláné óvónő

Kollár Zsuzsanna óvónő

Hollóné Bogdán Zsuzsanna ped. asszisztens

Termeckzyné B. Hajnalka bölcsőde szakmai vezetője

A programot jóváhagyta:

Cseszregi Zoltánné intézményvezető

A publikálás formája:

- vezetői irodában, csoportszobákban
- szülői értekezleten ismertetve,
- Óvodánk honlapján (www.szivarvanybony.hu)

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. a nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely elfogadta a helyi nevelési programot.
2. A szülői szervezet véleménye

Amennyiben a fenntartót többletköltség terheli, a fenntartó, a működtető egyetértés aláírásával nyilvánítja ki.

.....
Bőny Község Polgármestere

A PROGRAM RENDSZERFOLYAMATAINAK ÁBRÁJA

